

S

Hermaja jatkaa kamppailuaan oikeussalissa

BELGIASSA VANKILATUOMIOTAAN pakoileva totaalikieltäytyjä Jussi Hermaja on valittanut pakolaiskomissiolta saamastaan kielteisestä turvapaikkapäätöksestä Belgian korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Suurta huomiota herättänyt aseistakieltäytymiskamppailu siirtyi näin oikeussaliin. Edessä on mahdollisesti jopa vuosien prosessi, jonka aikana päätetään palautetaanko turvapaikkahakemus pakolaiskomissiolle käsittelyssä ilmenneiden virheiden vuoksi. Oikeussalin ulkopuolella Jussin arki kuluu belgialaisen kansalaisjärjestön For Mother Earthin toiminnassa.

► Jatkuu sivulla 8

Siviilipalveluskeskus antoi koulutusjaksoille teemat

SIVIILIPALVELUSMIESTEN koulutusjaksojen sisältöä on ryhdytty kehittämään. Tänä keväänä keskuksessa on ollut kaksi teemakoulutustaksoa, joiden sisältöä on muokattu teeman mukaiseksi. Vuoden toinen koulutuserä perehtyi globalisaatioon, neljäs puolestaan väestönsuojeluun.

Idean globalisaatioteemasta kehitti filosofi Pekka Himanen, joka aloitti siviilipalveluksensa suorittamisen tänä keväänä. Siviilipalvelukseen Himanen kertoo hakeutuneensa eettisiin perustein. 20-vuotiaana tohtoriksi väitellyt Himanen tunnetaan Suomessa parhaiten teoksestaan Hakkerietiikka ja informaatioajan henki. Globalisaatioteemaa filosofi pitää luontevana jatkona aiemmille tutkimuksilleen.

Globalisaatiosta kertomaan oli siviilipalveluskeskuksen koulutusvastaava Timo Virtalan mukaan kutsuttu luennoitsijoita mm. Suomen pankista, Väestöliitosta, Attacista sekä Helsingin ja Tampereen yliopistoista. Myös siviilipalveluskeskuksen vakituiset luennoitsijat tukivat globalisaatioteemaa.

Virtalan mukaan globalisaation eri puolia tarkasteltiin koulutusjaksolla objektiivisesti ja yksipuolista käsittelyä pyrittiin välttämään.

► Jatkuu sivulla 2

E

Lähi-itä: Rauhaa päälle maan

HUWAIDA ARRAF

PERSIANLAHDEN SODAN JÄLKEEN jatkunut kansainvälisten konfliktien sarja, tietynlainen globaali sodankäynti, on niin sanotusti syönyt antimilitaristia. Lähi-idän tapahtumat ovat uusin isku vasten kasvoja. Kysymyksiä on enemmän kuin vas-

tauksia. Alla muutamia vastausyrityksiä. Yrityksiä. Ehkä erehdyksiä, mutta ainakin jotain muuta kuin kylmän sodan aikaan kangistuneita hokemia tai väitteitä siviilisaatioiden yhteentörmäyksestä.

Miksi YK ei tee mitään?

Eräs Lähi-itää kalvavista kysymyksistä koskee Israelin puhdistusoperaatioita ja sotatoimia paenneiden palestiinalaispakolaisten kohtaloa. YK tunnusti ongelman välittömästi vuoden 1967 taistelujen jälkeen todeten, että pakolaisilla on oltava mahdollisuus palata kotiin heti kun mahdollista tai heidän menettämänsä omaisuus on korvattava. YK myös perusti väliaikaiseksi (!) tarkoitettun elimen ongelman hoitamiseksi. Palestiinalaispakolaisten kohtaloksi muodostui kuitenkin poikkeustilan muuttuminen normiksi. Heitä on tänään jo miljoonia.

Myös ne palestiinalaiset, joita ei ole ajettu kodeistaan, elävät jatkuvan poikkeustilan alla. YK perusti jo vuonna 1968 komitean tutkimaan Israelin miehityksen vaikutuksia palestiinalaisalueen ihmisoikeuksiin. Raportteja tehtiin pitkään epävirallisten lähteiden varassa, koska Israel päästi tarkkailijat alueille virallisesti vasta vuonna 1994. Raportit ovat kertoneet palestiinalaisten elämästä Israelin viranomaistoimista ja alueen tuhosta infrastruktuurista johtuvan fyysisen ja psykologisen stressin alla.

► Jatkuu sivulla 11

☰

S. J. LAITILA

Tuliko legioona jäädäkseen?

Siviilipalveluskeskuksessa on ollut palvelupaikattomia miehiä ainakin vuodesta -94 asti

SIVIILIPALVELUSKESKUKSEN kanttiinissa istuu höyryävien kahvikupposten äärellä kaksi miestä, joiden visiitti itämaalaalaisele maalaispaikkakunnalle ei päättynyt palveluksen alussa olevan koulutusjakson suorittamiseen. Miehet ovat "legioonalaisia". Tuolla nimityksellä on jo vuosien ajan totuttu kutsumaan siviilipalvelusmiehiä, jotka eivät ole löytäneet itselleen palvelupaikkaa ja joutuvat tekemään tilapäistöitä siviilipalveluskeskuksessa.

Antti Tanin elämästä Lapinjärvellä on vierähtänyt jo seitsemän kuukautta, jonka hän on tehnyt töitä siviilipalveluskeskuksen keittiössä. Valittamisen sijaa ei Tani

kohtalostaan löydä: "Hommat on ihan jees, taukoja on sopivasti ja ruokaa saa koko ajan".

Palvelukseen astuessaan Tani ei osannut arvata jäävänsä legioonaan. "Koulutusjaksolla yritin etsiä palvelupaikkaa, mutta lopetin etsimisen, kun paikkaa ei löytynyt", Tani muistelee. Palveluksen alkuaan armeijassa viettäneen miehen legioonaan jäämisen sinetöi liian lyhyt palvelusaika. Palvelupaikat olisivat huolineet vain miehiä, joilla palvelusaikaa olisi ollut jäljellä täysi vuosi.

Tanin legioona-aika on pian ohi: aamuja nuorukaisella on jäljellä enää 35.

► Jatkuu sivulla 6

☺

MISKA REIMALUOTO

Aseistakieltäytyjät näyttämöllä

TAMPEREELLA Teatteri Telakan sotänäytelmä Kalmasauna vie meidät vuosisadan alkupuoliskolle aikaan, jolloin murhaajat vapautuivat vankiloista saaden aseensa kätteensä ja heidän tilalleen kiven sisään marssitettiin miehiä, jotka kieltäytyivät tappamasta.

Espoon kaupunginteatterin ohjelmistoon maaliskuun lopulla tullut Sodankieltäjä (kuva) käy läpi aseistakieltäytyjä

Arndt Pekurisen elämän keskeiset vaiheet vuodesta 1928 vuoteen -41 - kutsunnoista kieltäytymisestä teloitukseen. Pasifistin elämää seuraileva esitys näyttää katsojalleen myös vuosisadan alkupuolen vasemmiston kriisin ja rauhanliikkeen ponnistelut kansalaisodan jälkeistä yhteiskuntaa hallinneiden militarististen arvojen puristuksessa uuden sodan alla.

► sivu 4

Sivari & Totaali -lehti on Aseistakieltäytyjäliitto ry:n neljästi vuodessa julkaisema antimilitaristinen kulttuurilehti.

ISSN 1235-4406

Tilaukset 13 euroa/vuosi.
Tili LEONIA 800017-750541.
Lehden tilaus sisältyy Aseistakieltäytyjäliiton jäsenmaksuun.

Toimitus: Simo Hellsten (päätoimittaja), Jyrki Lappalainen, Sampsa Oinaala, Kaj Raninen, Hans Hellén

Painopaikka:
Pyhäjokiseudun kirjapaino SLP oy, Oulainen

Kaikki kiinnostuneet voivat lähettää materiaalia julkaisuumme. Sivari&Totaali ei pysty maksamaan tekijöille palkkioita. Seuraavan numeron deadline on 17. toukokuuta 2002.

Toimitustyön kannalta olisi helppointa, jos juttusi saapuisivat meille levykkeellä tai sähköpostina, mutta otamme toki vastaan myöskin käsin kirjoitettuja hengentuoksia. Kuvitusta voi lähettää paperilla tai kuvatiedostoina disketillä tai sähköpostilla liitetiedostona.

Me toimituksessa katsomme oikeudeksemme päättää julkaisutavista jutuista ja tarvittaessa lyhentää niitä sekä korjata kielioppim. virheitä.

Lehdessä esitetyt artikkelit eivät välttämättä vastaa kaikkien kirjoittajien tai toimituskunnan näkemyksiä. Kukin seisoo omien artikkeliansa takana.

Sivari & Totaali on kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsen.

Sivari&Totaali/
Aseistakieltäytyjäliitto ry
Rauhanasema
Veturitori 3
00520 Helsinki

akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi

Siviilipalveluskeskus antoi koulutusjaksoille teemat - Tähän mennessä käsittelyssä ovat olleet globalisaatio ja väestönsuojelu

...jatkoa etusivulta

Koulutusjakson aikana toteutetun web-projektin tulokset ovat luettavissa Internetissä osoitteessa www.sivarikeskus.fi/globalisaatio. Siviilipalvelusmiehet ovat koonneet sivustolle tietoa globalisaation teoriasta ja historiasta sekä teknisestä, taloudellisesta, poliittisesta, kulttuurisesta ja ekologisesta globalisaatiosta. Sivustolle mahtuu niin tutkimustietoa kuin henkilökohtaisia kannanottojakin.

Web-projekti saatiin kokoon vapaaehtoispuolelta. Muutenkin siviilipalvelusmiehet olivat Himasen mukaan innostuneita ja hyvää kriittistä keskustelua syntyi.

Siviilipalvelusmies Tatu Blomqvist kertoo pitävänsä globalisaatioteemaa "tärkeänä ja olennaisena". Blomqvist toivoo, että globalisaatiota käsiteltäisiin muuallakin enemmän: "Kansalaisten pitäisi saada enemmän tietoa globalisaatiosta, ettei se olisi vain etäinen asia TV:ssä".

Toimittaja Matti Posio aloitti siviilipalveluksensa suorittamisen globalisaatiokoulutusjaksossa sattumalta: "Huomasin teeman vasta paria päivää aiemmin". Teemaa Posio pitää hyvänä ideana ja toivoo, että teemaeriä olisi siviilipalveluskoulutuksessa jatkossakin. Hän arvelee teeman parantavan myös henkilökunnan ja luennoitsijoiden motivaatiota.

Idea siviilipalvelusmiehiltä

Väestönsuojelukoulutusjakson toteuttanut koulutusvastaava Markku Lautamäki kertoo, että idea teemasta tuli siviilipalvelusmiehiltä itseltään. Päällimmäisenä mielialana Lautamäellä on koulutusjakson viime päivinä "lievä pettymys". "Keksin teeman niin myöhään, ettei kukaan hakeutunut erään erityisesti teeman vuoksi", Lautamäki pahoittelee.

Epäonnistunut ei väestönsuojeluteema kuitenkaan ollut. Tyytyväisiä koulutukseen olivat Lautamäen mukaan esimerkiksi siviilipalvelusmiehet, jotka ovat toimineet vapaapalokunnassa. Myös luvattomia poissaoloja on ollut väestönsuojelukoulutusjaksolla normaalia vähemmän, mitä Lautamäki pitää merkinä siitä, että teema koetaan hyödylliseksi.

SIMO HELLEN

Väestönsuojeluun liittyviä luentoja ja teemakoulutusjaksolla kuultu mm. poliisin työstä väestönsuojelussa, palo- ja pelastustoimesta, liikenneturvasta, poikkeusolojen lääkintähuollosta sekä ydinvoimasta ja energiapolitiikasta. Lisäksi koulutusjakson ohjelmaan ovat kuuluneet sammutusharjoitus ja ensiapukurssi.

Ohjelmaan kuului myös vierailu Lapinjärven naapurikaupungissa sijaitsevaan Loviisan ydinvoimalaan. Lautamäen mukaan vierailu jäi hieman latteaksi: "Meille ilmoitettiin, että syyskuun 11. jälkeen vierailijoita ei enää päästetä turbiinihalliin ja ydinjäteluolaan". "Seuraavien vierailijoiden ohjelmaan ydinjäteluola oli kuitenkin merkitty", Lautamäki ihmettelee.

Seuraava teema kesällä

Markku Lautamäen mukaan teemakoulutuserät lisäävät henkilökunnan työmotivaatiota. Niistä aiotaankin tehdä pysyvä käytäntö siviilipalveluskoulutuksessa.

Seuraava teemakoulutusjakso siviilipalveluskeskuksessa järjestetään Lautamäen mukaan kesällä tai alkusyksystä. Itseen kiinnostavana tulevana koulutus-temana hän mainitsee työn. "23-vuotias missi saa burnoutin ja EU-komissaari kadehtii rakennusmiehiä, kun he saavat aikaan näkyvää tulosta", ihmettelee Lautamäki tämän päivän työelämää. Timo Virtala puolestaan mainitsee tulevana teemana ympäristönsuojelun.

Myös kulttuuriteema on suunnitteilla. "Jos kulttuurierään saataisiin paljon kulttuuriväkeä, olisi siitä heille hyötyä", Lautamäki visioi.

SAMPASA OINAALA

Teemoista linjakkuutta koulutukseen

SIVIILIPALVELUSLAIN 2 §:n mukaan "siviilipalvelukseen sisältyy koulutus, jonka tarkoituksena on antaa perusteet työpalvelun suorittamiselle ja tukea yleistä kansalaiskasvatusta". Löyhä määritelmä antaa siviilipalveluskeskukselle melko vapaat kädet koulutusjakson toteuttamisessa. Siviilipalvelusmiehistä työpalveluun valmistavan opetuksen lisäksi koulutus voi koostua melkein mistä tahansa yleisivistävästä opetuksesta.

Vaikka koulutuksen sisältö on viime vuosina ollut tasokasta, eivät kaikki siviilipalvelusmiehet ole olleet siihen tyytyväisiä. Siviilipalvelusmiehiä yhdistää ainoastaan aseellisesta palveluksesta kieltäytyminen. Näin heterogeenista joukkoa on hankala saada täysin tyytyväiseksi erilaisten mielty- mysten, koulutustaustojen ja kiinnostuksenkohteiden vuoksi.

Teemakoulutusjaksot ovat oiva keino kehittää siviilipalveluskoulutusta entistäkin tasokkaammaksi. "Siviilipalvelusmiehiltä on tullut palautetta, että opetus on liian hajanaista", kertoo Timo Virtala. Teemoilla koulutukseen voidaan saada siviilipalvelusmiesten kaipaamaa linjakkuutta.

Parhaassa tapauksessa siviilipalveluskoulutus voisi toimia siten, että kaikki siviilipalvelusmiehet saisivat itseään kiinnostaviin aiheisiin keskittävää koulutusta. "Teemoja voisi mainostaa netissä niin, että sivarit voisivat valita, mihin erään haluavat tulla", Virtala hahmottelee. Jotta todellinen valinnanmahdollisuus syntyisi, tulisi teemoista tiedottaa hyvissä ajoin. "Teemat pitäisi päättää jo puoli vuotta etukäteen", Markku Lautamäki pohtii.

Siviilipalveluskoulutus tulisi luonnollisesti toteuttaa mahdollisimman pitkälle siviilipalvelusmiesten omien toiveiden pohjalta. Mikäli teemakoulutus alkuvaikeuksien jälkeen alkaa kunnolla toimimaan, on se positiivinen piristysruiske niin sivareille kuin heidän kouluttajilleenkin. Kiinnostavin tulevaisuuden teemoista on väkivallan vähentämiseen tähtäävä VOKT-ohjelma, joka kehittää paitsi koulutuksen myös koko siviilipalveluksen sisältöä.

SAMPASA OINAALA

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY

AKL ON VUONNA 1974 PERUSTETTU nuorten rauhanjärjestö. Sillä on kaksi roolia: toisaalta se toimii aseistakieltäytyjien etujärjestönä, toisaalta se on kaikille avoin militarismin vastainen järjestö. Sen jäseneksi voivat liittyä ja siinä toimia kaikki iästä tai sukupuolesta riippumatta.

AKL ei usko aseisiin perustuvaan turvallisuuteen. On väärä lähtökohta, että eri valtioiden ja niissä asuvien ihmisten intressit ovat vastakkaiset, että turvallisuus on turvallisuutta toisia valtioita, toisia ihmisiä vastaan. Toisten ihmisten tappaminen tai siihen

valmistautuminen ei luo suojaa todellisia uhkia kuten ympäristöongelmia tai köyhyyttä vastaan. Pikemminkin sota ja asevarustelu pahentavat näitä ongelmia tuhlaamalla niiden ratkaisemiseen kipeästi tarvittavia taloudellisia ja inhimillisiä voimavaroja. Ihmiskunta voi ratkaista olemassaoloaan ja kotiplaneettaansa uhkaavat vaarat vain toimimalla yhdessä.

Aseisiin perustuvan turvallisuuden sijasta AKL haluaa omalta pieneltä osaltaan olla rakentamassa maailmaa, jossa vallitsee todellinen turvallisuus. Turvallisuus, joka ei

perustu aseisiin, vaan siihen, ettei kukaan enää tarvitse aseita. AKL:n toiminnan pohjana on kansainvälinen sodanvastustajien julistus: "Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan. Siksi olen päättänyt olla tukematta minkäänlaisia sotaa ja työskennellä sotien kaikkien syiden poistamiseksi". AKL näkee sotien syinä ihmisten välisen epäta- sa-arvon ja todellisten vaikutusmahdollisuuksien puutteen. Toisin sanoen se näkee sotien syynä rakenteellisen väkivallan, joka puolestaan luo väkivaltaisia rakenteita - armeijoita. Paitsi että armeijat ovat tulosta rakenteelli-

sestä väkivallasta, ne myös ylläpitävät sitä. Sen takia pidämmekin aseistakieltäytymistä ja antimilitarista toimintaa tärkeänä osana taistelussa oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Aseistakieltäytyjäliitto toimii siviilipalveluksen kehittämiseksi niin, että aseistakieltäytymisestä tulee varteentotettava vaihtoehto yhä useammalle asevelvolliselle, ja tukee totaali-kieltäytymistä.

Kahdelle totaalikieltäytyjälle vankeutta Loviisassa

SIMO HELLEN

LOVIISAN KÄRÄJÄOIKEUS langetti tiistaina 5. helmikuuta 197 vuorokauden ehdottoman vankeusrangaistuksen kahdelle totaalikieltäytyjälle. Tuomitut olivat helsinkiläiset Olaf Laczak ja Markus Mattsson. Molempia syytettiin siviilipalvelusrikoksesta. Kumpikaan ei ole suorittanut päivääkään mitään asevelvollisuusjärjestelmään sisältyvää palvelusta. Tuomiot annettiin kansliapäätöksenä kaksi viikkoa varsinaisen oikeudenkäynnin jälkeen.

Olaf Laczakin kieltäytymisen perusteita ovat pasifistinen vakaumus, hulttomuus osallistua valtion väkivalta-

koneiston toimintaan sekä siviilipalvelusjärjestelmän rangaistuksenomaisuus. "Armeijan sanotaan tekevän pojista miehiä. Se yrittää juurruttaa ihmisiin vahvemman oikeuden, väkivallan, toisten halveksimisen ja hallitsemisen ihanteita, maailmankuvaa, jonka mukaan ainoa keino olla hallitsematta toisia on olla toisten hallittavana", hän kirjoitti kieltäytymisilmoituksessaan. Siviilipalvelusjärjestelmän tarkoituksena hän näkee vain sen, että se tekee asevelvollisuusarmeijan ylläpitämisen mahdolliseksi. Lisäksi hän viittaa siviilipalveluksen rangaistuksenluontoiseen pituuteen osoituksena siitä, että "sen lisäksi, että valtio asettaa nuoret valinnan eteen jossa on vain huonoja vaihtoehtoja, se suosii niistä kammottavinta".

Myös Markus Mattssonin kieltäytymisen perusteena on sodanvastainen vakaumus. "Sota on järjetön, enkä halua millään tavalla tukea minkään maan väkivaltakoneistoa... Ihmisiä kuolee miljoonittain maapalojen takia, ihmisiä joiden kotimaan pitäisi olla koko maailma, ei keinotekoisesti vedetty rajaviiva kartalla, jota sotimalla koetetaan siirtää muutama kilometri johonkin suuntaan. Ei, en halua olla näin järjetön. Väkivalta- palvelujen tarjoaminen valtion käyttöön on moraalitonta", hän kirjoittaa 22.7.2001 päivätyssä kieltäytymisilmoituksessaan. Siviilipalvelusjärjestelmää tulisi monelta osin uudistaa, jotta se tarjoaisi todellisen vaihtoehdon niille, jotka eivät voi hyväksyä asepalvelusta, Mattsson toteaa ja viittaa siviilipalveluksen rangaistuksenluontoiseen pituuteen, sen kehnoon organisointiin sekä siihen, että aseistakieltäytyjät on vapautettu aseellisista tehtävistä vain rauhan aikana.

Siviilipalvelus- ja varusmiespalvelusaikojen epäsuhta ja puutteellinen tiedotus lisäävät armeijan keskeyttävien määrää

PÄÄESIKUNTA JULKISTI helmikuun puolivälissä suunnitelmansa, jonka tarkoituksena on vähentää varusmiespalveluksen keskeyttävien määrää. Suunnitelman mukaan varusmiehet kutsuttaisiin ennen varsinaista palvelusta ennakkotarkastukseen, jossa pyrittäisiin karsimaan palvelukseenastumisesta terveydellisistä syistä palvelukseen kelpaamattomat. Varusmiespalveluksensa keskeyttää nykyisin n. 12% miehistä, joista noin kolmella neljästä keskeyttämisen syynä on terveys. Loput hakeutuvat siviilipalvelukseen.

Kesken varusmiespalveluksen siviilipalvelukseen hakeutuvien määrä on ollut viime vuosina hienoisessa kasvussa; nykyisin se on n. 3-3.5% palvelukseenastumisesta. Aseistakieltäytyjäliitto näkee tähän kaksi syytä: puutteellinen tiedotus siviilipalvelusmahdollisuudesta estää joidenkin miehiä hakeutumasta siviilipalvelukseen jo kutsunnoissa ja huomattavasti lyhyempi palvelusaika houkuttaa armeijan miehiä, jotka eivät kuitenkaan ole siellä valmiita palvelemaan.

Siviilipalvelusasetus velvoittaa sotilasviranomaiset tarjoamaan tarvittavat tiedot siviilipalveluksesta kaikille kutsunnanalaisille. Todellisuudessa siviilipalvelus sivuutetaan kuitenkin kutsunta-

tilaisuuksissa muutamalla sanalla tai jätetään kokonaan mainitsematta. Asevelvollisille ennen kutsuntoja lähetettävä materiaalikin sisältää vain lyhyen maininnan siviilipalveluksesta. Aseistakieltäytyjäliitto vaatii lakia tarkennettavaksi siten, että kaikki asevelvolliset saisivat riittävät tiedot siviilipalveluksesta. Siviilipalveluksesta pitäisi kertoa myös varusmiehille suunnitellussa ennakkotarkastuksessa.

Siviilipalveluksen pituuden ja yleisimmän varusmiespalvelusajan välinen huikea ero saattaa houkuttaa varusmiespalvelukseen miehiä, jotka tahtovat selviytyä palveluksesta mahdollisimman nopeasti. Armeijan keskeyttävien määrä lisääntyy, kun osa asevelvollisista tiedostaa vakaumuksensa vasta varusmiespalveluksen alettua. Kesken varusmiespalveluksen siviilipalvelukseen hakeutuvien määrä vähenisi luultavasti huomattavasti, jos siviilipalvelusaika olisi kohtuullisemmassa suhteessa varusmiespalveluksen kesto. Siviilipalveluksen ihmisoikeussopimuksia rikkovan pituuden ja muiden ongelmien kuten palveluspaikkapulan ja rangaistusjärjestelmän korjaaminen tulisikin sisällyttää tulevaan hallitusohjelmaan.

Yksi remontti päättyi, toinen alkoi sivarikeskuksessa

PITKÄÄN JATKUNUT REMONTTI Lapinjärven koulutuskeskuksessa päättyi talvella, kun keskuksen kanttiini siirtyi vanhasta sikalasta remontoituihin uusiin tiloihin. Jo puolitoista vuotta aiemmin vanhan sikalan toiseen puoliskoon avattiin uusi luentosali. Eläimiä nykyisissä luento ja kahvilatiloissa majaili viimeksi 1970-luvulla.

Kanttiinipitäjä Veikko Minkkinen luonnehtii uusia tilojaan ihanteellisiksi. "Eivät kaikki sotilaskoditkaan ole näin hienoja", Minkkinen ylpeilee. Yhtään negatiivista palautetta ei Minkkinen muista uusista tiloista siviilipalvelusmiesten suusta kuulleen.

Veikko Minkkinen on ollut kanttiinipitäjänä siitä asti, kun siviilipalveluskeskus siirtyi Lapinjärvelle vuoden -98 alussa. Työtään Minkkinen pitää "kivana ja mielenkiintoisena": "Pojat avautuvat, kun en kuulu keskuksen henkilökun-

taan". "Määrätylaista sosiaalityöhän tämä on", Minkkinen heittää.

Kanttiinin yhteyteen on avattu myös uudet vapaa-ajantilat, joista siviilipalvelusmiehille löytyy virikkeitä tietokoneista flippereihin. Tilat ovat perjantaisin avoinna myös paikalliselle nuorisolle.

Remonttimiesten työt eivät kuitenkaan loppuneet siviilipalveluskeskuksessa uuden kanttiinin valmistumisen myötä. Samoihin aikoihin, kun kanttiini avattiin, alkoi siviilipalveluskeskuksen B-talossa uusi remontti. Majoitukseen käytettyä rakennusta kunnostetaan homevaurioiden vuoksi. Remontin ajaksi tyhjennetyt rakennuksen asukit majoituvat tilapäisesti koulutuskeskuksen reunalta pystytetyssä parakkikylässä. Myös B-talossa toiminut terveysasema on siirretty remontin ajaksi toiseen rakennukseen.

Uusi hallitus valittiin Tampereella

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITON sääntömääräinen kevätiliittokokous järjestettiin Tampereella lauantaina 9.3. Järjestön sääntöjen mukaisesti kokouksessa valittiin kuusi hallituksen jäsentä. Uutena kyseiseen 12-henkiseen toimielimeen va-

littiin Kenneth Hindersson Turusta. Vanhoista taas jatkavat Hans Hellén (Helsinki), Simo Hellsten (Helsinki), Jyrki Lappalainen (Helsinki), Sami Nieminen (Helsinki) ja Jukka Peltokoski (Jyväskylä).

Vangitut totaalikieltäytyjät

Maaliskuun alussa 2002 Suomen vankiloissa istui 29 siviilipalvelusrikoksesta tai asevelvollisuudesta kieltäytymisestä tuomittua vankia. Määrä on ilmeisesti korkein nykyisen lainsäädännön aikana. Yksitoista vangittua on antanut meille luvan levittää vankilaosoitettaan. Vankilaloissa kaikki yhteydet ulkomaailmaan ilahduttavat, joten lähettäkääpä tukipostia!

Valo Lankinen
(15.1.-2.8.2002)

Pyy Nurmi
(17.10.2001-4.5.2002)
Suomenlinnan työsiirtola
Suomenlinna C 86
00190 HELSINKI

Sadri Cetinkaya
(15.10.2001-1.5.2002)
Tuomas Tahko
(13.3.-30.9.2002)
Helsingin työsiirtola
PL 36
01531 VANTAA

Janne Kuusisto
(6.5.-23.11.2002)
Käyrän avovankilaosasto
Järvenojantie 36
21370 Aura

Ville Laakso
(29.1.-16.8.2002)
Tuomas Mäki
(7.1.-7.7.2002)
Lauri Uusitalo
(7.1.-24.7.2002)
Satakunnan vankila/
Huittisten osasto
Toivarantie 581
32700 HUITTINEN

Ari-Pekka Tamminen
(6.1.-20.7.2002)
Laukaan vankila
PL 55
41341 LAUKAA

Tomi Tolsa
(4.12.2001-10.6.2002)
Haminan työsiirtola
Karjakatu 25
49400 HAMINA

Mika Tuisku
(12.11.2001-27.4.2002)
Ylitornion avovankila
Rajantie 2
95600 YLITORNIO

Sodankieltäjä yhteiskunnan puristuksessa

- Espoon kaupunginteatteri tuo näyttämölle Arndt Pekurisen elämän

VIIME SYKSYNÄ tuli kuluneeksi tasan 60 vuotta Arndt Pekurisen murhasta. Vasta nyt Suomen aseistakieltäytyjäliikkeen uranuurtaja on saamassa ansaitsemansa tunnustuksen. Erno Paasilinna dokumentoi neljä vuotta sitten ilmestyneessä kirjassaan Pekurisen elämäntarinan ja nyt Arndtin vaiheet nähdään myös teatterissa.

Espoon kaupunginteatterin ohjelmistoon maaliskuun lopulla tullut Sodankieltäjä käy läpi Pekurisen elämän keskeiset vaiheet vuodesta 1928 vuoteen -41 - kutsunnoista kieltäytymisestä teloitukseen. Pasifistin elämää seuraileva näytelmä näyttää katsojalleen myös vuosisadan alkupuolen vasemmiston kriisin ja rauhanliikkeen ponnistelut kansalaissodan jälkeistä yhteiskuntaa hallinneiden militarististen arvojen puristuksessa uuden sodan alla.

Lähes kolmituntinen näytelmä etenee nopeasti kohtauksesta toiseen, eikä kylästyksen vaaraa ole. Intensiivisyyttä lisää salin keskelle tehty lavarakenne, joka tuo näyttelijät yleisön keskelle.

Marc Gassotin esittämä Pekurinen näytetty Sodankieltäjässä hiljaisena ja eleettömänä ajattelijana, joka valvoo öitä ja etsii kirjoista vastauksia kysymyksiinsä. Edes neljän vuoden vankilakierre ei saa pasifistin tyyntä päättävyyttä murtumaan. Seesteisen ulkokuoren saa murettua vain Santra (Marjaana Maijala), joka päättyy Pekurisen vaimona jakamaan kaikki ehdottomuuden seuraukset.

Sodankieltäjän alku on pysäyttävä. Vuosi on 1941 ja paikkana on Suomussalmen rintama puolensataa kilometriä "vanhan rajan" takana. Komentava upseeri käskää Pekurista pukeutumaan lumipukuun ja ottamaan aseensa. Pekurinen kieltäytyy. Käsky käy ja sotamiehen kivääri nousee osoittamaan Pekurista.

Rintamalta hypätään 13 vuoden taakse Suomen antimilitaristisen liiton kokoukseen, jonne meriltä palannut nuori Pe-

MISKA REIMALLUOTO

kurinen on saapunut kuulemaan Aarne Selinheimon (Hannu Kivioja) puhetta. Pian rauhanmies on jo varuskunnassa majuri Ala-Muulun (Matti Onnismaa) edessä kieltäytymässä sotilaspuvusta ja kaikesta armeijaan kytketystä palvelusta. Kun ei sotilaspuvusta nuorukaisen päälle saada väkisinäkään vedettyä, vie-dään hänet tutkimuksiin Lapinlahden sairaalaan. Diagnoosi on selkeä: "Henkisesti täysin terve".

Siitä alkaa vankilakierre. Suomenlinnan kurikompaniassa Pekurinen joutuu arestiin kieltäytyttyään edelleen sotilaspuvusta. Sodankieltäjä aloittaa syömälakon, joka pitkittyessään saa kansainvälistäkin julkisuutta. Rauhanliike kuuhuu: tiedotteita kirjoitetaan, kokouksia pidetään. Tiedemies Albert Einstein ottaa kantaa Pekurisen puolesta.

Vetoamukset ja valitukset eivät auta: pasifistin matka jatkuu Ilmajoen vankilaan. Kun vankeus on ohi ja Pekurista vie-dään takaisin kasarmille, katkeaa matka

samaan tapaan kuin monen vasemmistolaisen matka tuona aikana. Ilmajoen iskujoukot, Lapuan-liikkeen miehet pahoinpitelevät Pekurisen ja pakottavat hänet pukeutumaan asepukuun. Antimilitaristin mieli ei järky - uusi kieltäytyminen vie miehen Helsingin lääninvankilaan.

Lopulta ehdottomuus tuottaa tuloksen. Suomen ensimmäisen siviilipalveluslain "Lex Pekurisen" myötä laille nimensä antanut rauhanmies vapautuu vankilakierteestä, menee naimisiin ja perustaa perheen. Vajaan vuosikymmenen jatkunut onni katkeaa toiseen maailmansotaan. Talvisota vie Pekurisen takaisin vankilaan, mutta jatkosodan syttyessä mies kuljetetaan Suomussalmen rintamalle vanhan rajan taakse. Ympyrä sulkeutuu, sotamies Lankasen kivääri kohoo epävarmojen käsien varassa osoittamaan Pekurista...

Sodankieltäjä kurkistaa Pekurisen tarinaa seuraillessaan myös silloiseen vasemmistoon, jota jakaa mm. suhtautuminen sotaan. Osa sosialisteista vannoo rauhan nimeen, kun taas osa on valmis tarttumaan aseisiin ihanteidensa puolesta. Pekurisen ystävä Antti Tenhonenkin (Aki Pelkonen) lähtee Espanjaan taistelemaan oikeudenmukaisemman yhteiskunnan puolesta.

Espanjan sisällissota haavoittaa Antin ja unelmat vallankumouksesta. Unelmat sortuvat myös toisaalla, Karjalan tasavallassa, jonne lukemattomat amerikkalaiset kommunistit ovat lähteneet rakentamaan unelmiensa yhteiskuntaa. Antin äiti Stella Tenhonen (Eeva-Maija Haukinen) päätyy Suomeen, kun hänen viisumiaan ei uusita. Vielä huonommin käy Stellan miehelle, joka katoaa Stalinin vainoissa.

Kansalaissodan valkoisten voittajien hallitsema suomalainen yhteiskunta suhtautuu vainoharhaisesti kaikkeen vasemmistolaisuuteen. Marginaalissa elävä rauhanliike pysyy irrallaan kommunismista. Pekurinenkaan ei tunnustaudu kommunistiksi, joksi häntä aseistakieltäytyjänä useasti epäillään. Se ei auta: Valpon agentit ahdistelevat rauhanaktivisteja jatkuvasti.

Toinen maailmansota on kriisi sekä vasemmistolle että rauhanliikkeelle. Molotov-Ribbentrop -sopimus tekee mahdolliseksi. Fasismien nousu saa monet pasifistit luopumaan ehdottomuudestaan. Pekurinen ei luovu ihanteistaan kuolemankaan edessä: "Eihän minun silti toisia tarvitse tappaa, jos minut tapetaan".

SAMPISA OINAALA

Sodankieltäjä Espoon kaupunginteatterissa 7. toukokuuta asti.
www.espoonteatteri.fi

Rintamakarkurit Kalmasaunassa

- Teatteri Telakka tulkitsee vaiettua sotahistoriaa

VALKOKANKAALLA PYÖRII ELOKUVA. Yleisön joukossa istuu kaksi naista, ystävykset. Vai istuuko sittenkään; toinen heistä onkin mies, joka kantaa päällään hametta ja peruukkia. Häntä etsitään, sillä käynnissä on sota ja muut miehet ovat rintamalla.

Näin alkaa Teatteri Telakan Kalmasauna-sotanäytelmä, joka vie meidät aikaan, jolloin murhaajat vapautuivat vankiloista saaden aseensa käteensä ja heidän tilalleen kiven sisään marssitettiin miehiä, jotka kieltäytyivät tappamasta.

Kalmasaunan punaisena lankana on paimiolaisen vastarintamies Olavi Laihon surullisesti päättyvä tarina. Näytelmä kuljettaa katsojansa metsän kätköihin, jossa piileskelevien miesten mielissä on ainainen paljastumisen pelko. Ystäviäkin epäillään ilmiantajiksi - joskus aiheellisestikin.

Kalmasauna näyttää katsojalle miehen, joka on viettänyt vuosikaudet

kaapissa. Kaappia muistuttavat myös vankisellit, joihin kiinnijääneet rintamakarkurit on sullottu. Elämää selleissä hallitsee piinaava epätietoisuus tulevasta: kuolemantuomio on lähes varma, mutta teloituspäivää ei kukaan suostu kertomaan.

Sotanäytelmässä sotaa käydään ihmisten mielissä. Eturintama on kaukana ja kotirintamaa hallitsevat kovot arvot. Koko kansalta vaaditaan yhtenäisyyttä - sotapropagandan palvelukseen valjastetaan jopa hevonen, jonka ohjaksiin istutetaan itse pääministeri. Yhtenäisyysvaatimuksiin eivät sovi sotaan sopimatomat, joista on tullut lainsuojattomia omassa kotimaassaan.

Vastapainoa talvisodan hengelle

Tamperelaisen harrastelijateatterin kojoillan esitys kertoo kuuden vuosikymmenen takaisten sotiemme historiasta sen

puolen, josta julkisuudessa on näihin päiviin asti visusti vaiettu. Näytelmän vakaumukselliseksi pasifistiksi tunnustautuva ohjaaja ja käsikirjoittaja Juha Hurme kertoo pyrkinensä luomaan vastapainoa "talvisodan hengelle", josta on tullut "virallista historiaa". Hurme kertoo miettineensä vuosikymmenien ajan, miten historian dilemman voisi purkaa.

Vuonna 1959 syntynyt Hurme kuvaillee kasvaneensa "sodan melskeeseen". "Vierastin aina sitä hommaa", kertoo Hurme, jonka vanhemmat ovat sotien veteraaneja. Historiankirjoituksen valikoivuutta kuvastaa se, että Hurme ei kahdeksankymmenen vuoteen saanut tietää Kalmasaunan päähenkilöstä Olavi Laihosta mitään, vaikka oli kotoisin samalta paikkakunnalta.

Käsikirjoituksen pohjana Hurme on käyttänyt mm. Jukka Kulomaan kirjaa Käpykaartiin ja Jukka Rislakin kirjaa

Maan alla. Näytelmä sisältää myös otteita Pentti Haanpään teksteistä. "Myös Haanpään tuotannosta löytyy sodan kriittikkä", Hurme kertoo.

Hurme muistuttaa, että "teatteri on taidetta: se ei suoraan voi muuttua poliittisten väitösten paikaksi". "Kalmasauna ei väitä olevansa lopullinen totuus", Hurme teroittaa.

Oli Kalmasauna lopullinen totuus tai ei, avaa se uuden näkymän maamme historiaan. Sodasta kieltäytyneiden tarinaa seurata on hyvä muistaa, ettei aseistakieltäytymisoikeus Suomessa vieläkään ulotu sota-aikaan.

SAMPISA OINAALA

Kalmasauna palaa Teatteri Telakan ohjelmistoon syksyllä. Sitä ennen sitä esitetään heinäkuussa Nurmeksessä ja elokuussa Tampereen teatterikesässä.
www.telakka.sci.fi

Seitsemän näyttelijän vallankumous

Teatteri Poleemin Haluatko katsojaksi? –show Domus academicassa 8. ja 9.2.2002.

VIIME KESÄNÄ SYNTYNYT Teatteri Poleemi on nopeasti noussut suosioon kansalaisaktivistien keskuudessa. Jyväskyläläisten teatteriharrastajien poliittisesti värittyneitä sketsejä on nähty kansalaisjärjestöjen tapahtumissa Maan ystävien kesäleiriltä Luonto-Liiton talvipäiville ja esiintymiskutsuja satelee jo niin paljon, että uuden Poleemi-ryhmän perustamista Helsinkiinkin on ehditty väläytellä. Lukuisissa Aseistakieltäytyjäliiton tapahtumissakin nähty teatteriryhmä sai syksyllä valmiiksi ensimmäisen koko illan esityksensä, joka on nähty tähän mennessä Jyväskylässä ja Helsingissä.

Poleemin Haluatko katsojaksi? –shown kantavana ideana on mediakritiikki. Parodioinnin kohteiksi pääsevät useat televisiosta tutut ohjelmaformat. Osansa kritiikistä saa myös erään Väli-Suomessa ilmestyvän maakuntalehden Anneli Jätteenmäen kannattajana tunnettu päätoimittaja, jonka mulkku kasvaa sitä pidemmäksi, mitä enemmän hän kirjoituskonettaan ”rumputtaa”.

Poleemin esitys heittää pallon katsojalle, joka saa itse löytää merkitykset sketsikimaran vauhdikkaasta tykityksestä. Parhaimmillaan Haluatko katsojaksi? –show kirjoittaa yleisöstä ahaa-elämysten aikaansaamia naurunpyrskähdyksiä. Julistamiseen Poleemi ei sorru eikä itseironiaakaan ole unohdettu.

”En olisi ikinä voinut uskoa, että yksi pieni pilleri voisi muuttaa koko elämäni”, julistaa illan ensimmäisen sketsin Ultra Hero Plus –pillerillä luuseritja menestyjäksi muuttunut sankari. Ostoteatteritarjoaja tuhannen euron hinnalla nopealle tilaajalle menestyksen lisäksi myös mm. Matti ”Mäkikotka” Nykäsen koottuja hittejä ja finnipuristinta. Voisin melkein kuvitella nähneeni sketsin aamuyöllä Ostos-TV:stä, jonka mainospotit kelpaavat itessäänkin parodioiksi itsestään.

Tiede-Poleemi todistaa vääräksi ainakin teorian siitä, että ”stressinhallinta paranee, mitä paremmin ennustettavissa stressitilanne on” ja väitteen, jonka mukaan ”ihmisillä ei voi tehdä eläinkoikeita”. Extreme-Poleemissa kilpailijalla on selvitettävänään lähes mahdoton tehtävä: hänen on ostettava rautieasemalta junalippu. Voimme vain arvailla, miten moisesta tehtävästä olisivat suoriutuneet televisiossa tiiliskiviä päähänsä hakanneet Extreme-Duudsonit.

Ehkä joskus jaksaisiin katsoa televisiosta Kokkisotaa, jos se olisi yhtä intensiivinen, kuin Poleemin Kokkisota-sketsi.

SIMO HELLENEN

Yhtä karmaisevaa loppua en kuitenkaan toivoisi millekään kilpailulle.

Poleemin uutiset suuryhtiösponsoreineen ovat kuin pahimman luokan heijastus markkinavoimien hallitsemasta tulevaisuudesta. Pörssikäyrät kääntyvät laskuun, kun vain joka toinen kuluttaja uskoo hankkivansa kuluvan vuoden aikana vähintään kolme uutta kännykkää. Työryhmä suosittaa ”kultusneuvoloiden” perustamista 0-3 –vuotiaille, koska kyseinen ikäryhmä ”tuottaa tutkimusten mukaan kaikkein vähiten kulutusta”. Sairaalat aikovat luopua ”omainen” –sanon käytöstä, koska se sekoittuu Mammona-kultille pyhään ”omaisuus” –sanaan.

Kun Poleemi sivistää, kannattaa katsojan pohtia tarkkaan, talloako nurmikkoa ja varoako vaaraa.

Näytelmän aikana Suomessa tapahtuu vallankumous. Kaikki alkaa mielenosoituksesta julkisten kirjastomäärärahojen korottamisen puolesta. Aluksi mielenosoittajien rintamaan liittyvät poliisit sitten yliopiston opettajat. Pian mukana mellakoissa ovat jo varusmiehetkin komentajineen.

Keskusteluohjelma Vartiin mellakoita kommentoimaan saapunut upseeri epäilee levottomuuksien johtuvan siitä, että ”hipit, työttömät, narkkarit ja räppipäät” ovat saaneet haltuunsa ”aivopesupulveria”. Tilanteen rauhoittamiseksi upseeri suosittelee kovien ammuksien lisäksi sotatilaharjoituksia, joihin kaikki kansalaiset olisivat velvollisia osallistumaan. Eduskunnan upseeri sulkisi harjoitusten ajaksi bunkkereihin opettelemaan ”tehokasta päätöksentekoa”. Aseistakieltäytyjilläkin olisi sotatilaharjoituksessa roolinsa –harjoitusmaalitauluina.

Keskusteluohjelman keskeyttää upseeria noutamaan saapunut poliisi. Kun upseeri epäilee pidätystä laittomaksi, ilmoittaa poliisi eduskunnan säätäneen lain vallankumouksesta. ”Kai tämä nyt varmasti on laillista?”, varmistaa vastavallankumouksellisesta toiminnasta syytetty upseeri vielä teloituskomppanian edessä.

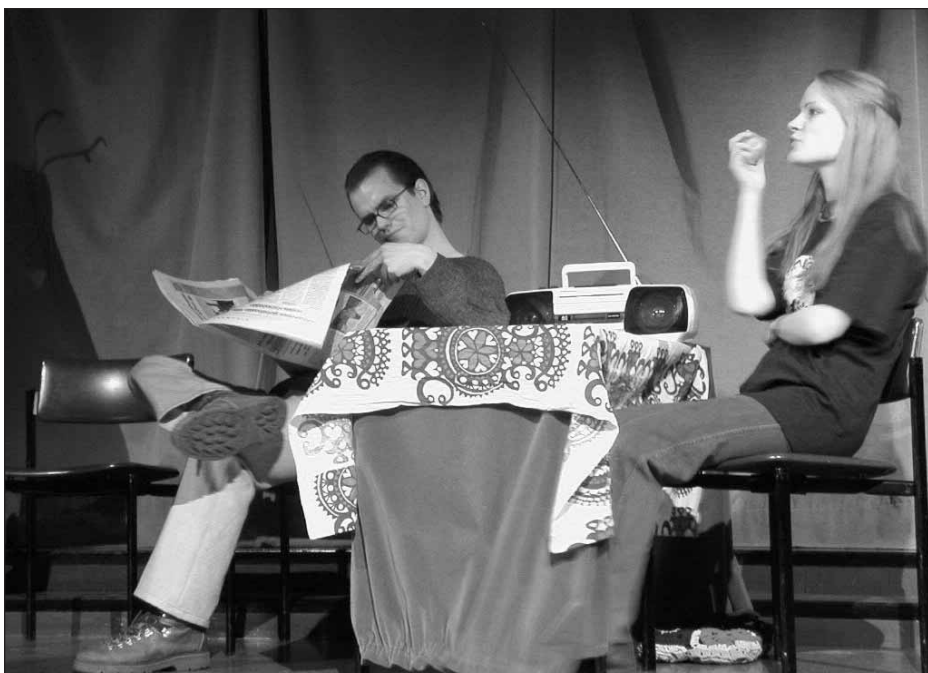
Seitsemän näyttelijän voimin toteutuva parituntinen marssittaa katsojan eteen toistan toistaan riemastuttavampia roolihahmoja. Parhaiten ainakin allekirjoittaneen mieleen on jäänyt Antti Niskas

rooli eversti Santakoskena, joka selittelee maamiinon puolustuspuheensa aluksi pitkiä hiuksiaan sairastamallaan vakavalla oireyhtymällä ja kyselee puheen loppua, olisiko upseeritovereilla mukana Deep Purple. Miira Rauhamäki muuntautuu kädenkäänteessä kikattavasta kimulista asialliseksi uutistenlukijaksi.

Esityksen lomassa nähdään ihmissuhdekierrota lämpimällä ironialla ruotiva lyhytelokuva Kortti ja liivit, jonka käsikirjoittanut vuonna 1999 julkaisutun kirjan Taiteen kritiikki ja kritiikin taide kirjoittanut Marko Pyhtilä. Pyhtilän kynästä on lähtöisin myös esityksessä kuultava musiikki sekä useiden sketsien käsikirjoitukset.

Esityksen lopuksi nihilistiliiton kokous julistaa, ettei mitään ole olemassa. Onneksi luvassa on vielä eri istumistyyliä esittelevä encore, jossa nähdään mm. kuusi ja puoli kuukautta istuva totaalkieltäytyjä. Kun astun ulos vallankumouksen jälkeiseen maailmaan, odotan jo innolla Poleemin seuraavaa esitystä.

SAMPISA OINAALA

SIMO HELLENEN

SIMO HELLENEN

Sivarin arki

Sivari & Totaali aloittaa uuden Sivarin arki -palstan julkaisemisen. Palstalla siviilipalvelusmiehet kertovat kokemuksistaan työpalveluksessa eri puolilla Suomea. Mikäli haluat jakaa sivarikokemuksesi lehden lukijoiden kanssa, ota yhteyttä Aseistakieltäytyjäliittoon: akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi, p. 09-140 427. Ensimmäisenä sivarikokemuksistaan kertoo Antti Mäkinen.

Die legion – pellet lähtee, sirkus jää

**Sivari keskus,
Kello 6:15 ihan tavallisena
torstaiamuna**

AURINKO OLI JUURI NOUSEMASSA pais-
taakseen ikkunoista sisään ja häiritäkseen
edellisenä iltana ravintola Hanhessa käy-
neiden pyrkimyksiä nukkua humalaansa
pois. Lintu laulaa jossain järven suunnal-
la mutta lopettaa lyhyeen huomattuaan,
ettei kukaan ole hereillä kuuntelemassa.
Vai onko sittenkin?

C-talon hiljaisuuden rikkoo seinään is-
keytyvän herätyskellon räsähdys ja epä-
määräinen mutina, josta voi juuri ja juuri
erottaa vaihtelevan tasoisia kirosojia, ja
tovin kuluttua neljä poissaolevan nä-
köistä legioonalaista harhailee käytävällä
silmät puoliummussa hammasharja kä-
dessään yrittäen muistaa, minne jättivät
pesuhuoneen edellisenä iltana. Kohta he
kaikki ovat keittiöllä ahertamassa maansa
puolesta, laittamassa puuroja ja leipiä
tarjolle ja tottakai tiskaamassa. Kokki ja
emäntä katselevat hyväntahtoisen hu-
vittuneena, kun epäinhimillisen lyhyek-
si jääneillä yöunilla liikkeelle lähteneet
keittiöhiivat törmäilevät puoliuunessa toi-
siinsa. Viimein kaikki on valmista, ruoat
ovat tarjolla ja tiskikone toimintakunnos-
sa. Tässä vaiheessa keittiöhiivat alkavat
tiedostaa olevansa hereillä, pettyvät ko-
vasti ja lähtevät teekuppi kädessä ulos
aamusavuille. Savukkeita poltellessaan
he seuraavat sivusilmällä, kuinka parisen
kymmentä juustokorvaa valuu apaattis-
flegmaattinen ilme kasvoillaan ruokalaa-
kohti. Tässä vaiheessa myös yöpäivystä-
jä on käärintynyt respan pöydän alle levit-
tämänsä makuualustan rullalle ja vaeltaa
joukon mukana vatsaansa raapien ja hau-
kotellen aamukahville. Pikkuhiljaa elämä
virtaa sivarikeskukseen asujaimistoon ja
turhautuneisuuttaan vaiennut lintukin
luo katseen alapuolelleen siintävään kat-
somoon ja aloittaa aamusoittonsa alusta.
Legioona on herännyt.

Millaista siis on legioonalaisten elämä?
Noh, kerran kun olimme viettämässä
vapaailtaa sivistävien sketsisarjojen ja
rommipullollisen avustuksella, kaverini
yhtäkkiä virnisti sairaasti, purskahti nau-
ruun ja kyettyään rauhoittumaan hän ki-
teytti koko legioonan olemuksen yhteen
pitkähköön ja sekavaakin sekavampaan
sanatulvaan, jonka hän oli kehittänyt ai-
emmin kahvitaulla ruokalassa. Hän oli
keksinyt laitteen nimeltä Järvisätkin.

Järvisätkin on hienomekaaninen ja
herkkä laite joka koostuu jonkinlaisen
runkoon nivelletyistä metrisistä vipuvar-
sista, joiden päissä on räpylät. Vipubarret
on kiinnitetty kampiakseliin, jota pyö-
rittää erittäin meluisa ja laakerivikainen
kaksitahtimoottori. Koko tämä rakennel-
ma otetaan käyttöön kiinnittämällä siihen
kellukkeet ja ankkuroimalla se keskelle

Lapinjärveä. Järvisätkimen ainoa funk-
tio on sätkiminen niin, että vesi roiskuu
ja moottori pärisee legioonalaisten käs-
kynjaosta aina työpäivän loppuun asti;
virallinen lausunto laitteen hyötytoimin-
nasta olisi tietysti järviveden hapetta-
minen. Käskynjaolla määrättäisiin joka
aamu yksi legioonalainen pitämään
huolta Järvisätkimen toimivuudesta.
Hänen pitää soutaa keskelle järveä, tar-
kistaa öljyt, kaataa bensiiniä tankkiin ja
vetää koko komeus käyntiin. Tankillinen
bensiiniä riittää noin tunniksi tai kah-
deksi, joten päivän aikana Järvisätkimes-
tä vastaava legioonalainen joutuu vasten
tahtoaan näyttämään siltä kuin hän tekisi
tehokkaasti töitä. Jos Järvisätkin sammuu
kesken päivän, vuorossa olleelta legioo-
nalaiselta palaa seuraava kuntsari, jota
hän ei kuitenkaan olisi koskaan saanut.

Nakkikuja on toinen konkreettinen
symboli Legioonan merkityksellömyy-
delle. Se on betonilaatoista ladottu polku,
joka halkaisee A- ja C-talon välissä olevan
nurmikkoalueen. Nakkikujaan käytetyt
laatat lojuivat tulevan polun mukaisessa
linjassa viikkoja, ehkä kuukausia, kui-
tenkin niin kauan, että kaikki lakkasivat
ihmettelemästä miksi laatat olivat siinä.
Eräänä kuraisena kevätpäivänä roudan
alkaessa sulaa määrättiin käskynjaolla
pari nakkilegionalaista kujanrakennus-
puuhiin. Kaikki näytti etenevän normaali-
sti kunnes paikan päällä työnjohtaja vain
käski siirtää laattoja puoli metriä oikeal-
le. Keskukseen johtaja oli katsellut kujan
aihiota toimistonsa ikkunasta ja tullut
siihen tulokseen, että se oli rakennettu
vinoon. Mikäpä siinä, kyllä nakkilegioo-
nalainen siirtää käskystä tonnikaupalla
betonia naurettavan matkan vailla mitään
sen loogisempaa syytä. Samaan ajatuk-
seen kuului myös kujan pohjustan kaiva-
minen lapiolla legioonalaisten voimin, mutta
ulkotöistä ja kiinteistöhuollosta vastaava
henkilökuntalainen sai vakuuteltua, että
traktori olisi parempi vaihtoehto, kun sel-
lainen kerran on olemassa. Tervetuloa Le-
gioonaan.

Kyllä, olen sitä mieltä, ettei siviilipal-
velusjärjestelmästä oteta irti läheskään
kaikkea sitä hyötyä, mihin se antaa mah-
dollisuuksia. Kyllä, olen sitä mieltä, että
koko asevelvollisuusjärjestelmän soisi
muuttuvan jo pelkästään sen vuoksi, että
rahoja, joita itse maksan veroina valtiolle,
voisi käyttää parempiinkin tarkoituksiin.
En silti valita minulta peräisin olevien
rahojen tuhlaamisesta joutavuuksiin, mi-
nulla oli kuitenkin suurimman osan siva-
riajastani perkeleen hauskaa :3).

ANTTI "POKKIS" MÄKINEN

- Ikilegionalainen ja Keittiöhiiva samas-
sa persoonassa (evp)

Tuliko legioonaa jäädäkseen?

...jatkoa etusivulta

Vielä vähemmän aamuja on jäljellä
Tania vastapäätä istuvalla Seppo Alakan-
kaalla. Palvelustakin on takana enemmän
– Alakangas on viettänyt Lapinjärvellä
jo vuoden. Aika on kulunut ulko-
hommissa "kiinteistöpuolella", viimeksi
traktorinkuljettajana.

Tanin tavoin Alakangaskaan ei ole ko-
kenut legioonassa viettämänsä aikaa ra-
sittavaksi. Ei hänkään kuitenkaan aluksi
arvannut jäävänsä legioonaan koko pal-
velusajaksi. "Aluksi palveluspaikkaa tuli
haettua, mutta kotikulmilta ei paikkaa
löytynyt ja muilla paikkakunnilla ei ollut
tarjolla asuntoja", Alakangas kertaa.

Erikoisluentoja ja palveluspaikan etsintää

Tani ja Alakangas eivät suinkaan ole
ensimmäisiä legioonalaisia. Siviilipalve-
lusmiesten kouluttajana vuosina 1992-97

työkennellyt Mikael Gedda muistelee le-
gioonan syntyneen vuonna -94, jolloin si-
viilipalveluskoulutus keskitettiin Vaasan
aikuiskoulutuskeskukseen. "Sitä ennen
siviilipalveluskeskuksia oli neljä, eikä ai-
nakaan Vaasassa ollut legioonalaisia."
Joidenkin tietojen mukaan palveluspai-
kattomia miehiä oli kuitenkin muissa si-
viilipalveluskeskuksissa jo ennen vuotta
-94.

Vuonna -94 legioonalaisten määrä
räjähdi enimmillään jopa kuuteenkymme-
neen. Ilmiön syntyyn vaikutti siviilipal-
velukseen hakeutuvien määrän voimakas
kasvu, jonka perässä palveluspaikkojen
määrä ei pysynyt. Geddan mukaan
palveluspaikkojen määrä jopa väheni
90-luvun alkupuolen talouslaman joh-
dosta eikä puolustusministeriö suostunut
yksityisoikeudellisten palveluspaikkojen
lisäämiseen, vaikka tarjokkaita olisi löy-
tynytkin.

Legioonan synty tuli siviilipalvelus-
keskukselle yllätyksenä, eikä keskuksel-
la ollut aluksi osoittaa juuri mitään
tehtäviä palveluspaikattomille miehille.
Myöhemmin legioonalaisille järjestettiin
erikoisluentoja ja ohjattua palveluspaikan
etsintää. Vaasan siviilipalveluskeskuses-
sa legioonalaisille ei määrätty juurikaan
työpalvelutehtäviä.

Legioonaongelman kärjistyessä työmi-
nisteriö ja siviilipalveluskeskus ryhtyivät
kampanjoimaan palveluspaikkojen lisää-
miseksi. Eräs keskuksen toimialavastaa-
vista jopa kunnostautui markkinoimalla
henkilökohtaisesti legioonalaisia palvelus-
paikoille. Legioonalaisten määrä saatiin-
kin alkurysäyksen jälkeen vakiinnutettua
useaksi vuodeksi 10 ja 20:n välille.

Ilkka Taipale pelastajana

Vuonna -95 Vaasassa palvelleelle mie-
helle kuukauden mittaisesta legioona-
ajasta ovat parhaiten jääneet mieleen

Legioonaoireita:

- Poikkeuksellinen, pitkään jatkuva väsymys ja uupumus
- Epäsosiaalinen käytös: aiemmin seurallinen nuori alkaa vältellä tuttuja ihmisiä ja vetäytyy omiin oloihinsa ja sivari-
porukoihin, joita vanhemmat eivät tunne
- Pupillien koon huomattava muuttuminen
- Poikkeava vaatetus
- Ylienergisyys, unettomuus, levoton uni; toisaalta vaikeus herätä
- Ruokahaluttomuus
- Merkittävä painonlasku
- Poikkeava hikoilu
- Humalaa muistuttava tila ilman alkoholin tuoksua
- Nenäverenvuodot; haavaumat suussa ja nenässä (viittaavat imppaamiseen)
- Sekavuus, kankea puhe, epävarmat liikkeet
- Selittämättömät, järjestelmälliset ja negatiiviset muutokset pysyvissä luonteenpiirteissä: rauhallinen muuttuu äkkipikaiseksi, energinen veltoksi, tarkka hajamieliseksi; pitkään jatkuva riidanhaluisuus, vastuuntunnottomuus. Näiden havaintojen kohdalla on kuitenkin oltava äärimmäisen varovainen, koska tavalliseen sivari-ikään kuuluu usein voimakkaita, yllättäviä, silti ohimeneviä mielialamuutoksia!

Löydetty siviilipalveluskeskuksesta.

KIRJOITTAJA TUNTEMATON.

SIMO HELLESTEN

koripallonpeluu ja videoiden katseleminen. Noihin aikoihin legioonalaisia oli parikymmentä.

Oli legioonassa toki velvollisuuskiakin. "Aamulla mentiin legioonaluokkaan, jossa ohjaaja jeesasi palvelupaikan hankinnassa. Loppupäivä soiteltiin palvelupaikkoihin", mies muistelee. Itse koulutuskeskuksessa ei legioonalaisille juurikaan töitä ollut, mutta osa miehistä oli määrätty siivoamaan Vaasan rantoja. Legioonalaiset saivat myös osallistua ensiapukurseille.

Vaasassa palvelleen miehen pelasti legioonasta silloin sairaalan johtajana toiminut nykyinen kansanedustaja Ilkka Taipale, jolla "oli tapana käydä rekrytoimassa legioonalaisia Kellokosken sairaalan töihin". Joskus Taipale haki sairaalahommiin jopa kymmenen legioonalaista yhdellä kertaa.

Motivaatio-ongelmia

Legioonalaisten määrä kääntyi uuteen kasvuun siviilipalveluskeskuksen siirtyessä Lapinjärvelle vuoden -98 alussa. Vuoteen 2000 asti legioonanvalvojana toiminut Harri Tikka muistelee legioonalaisia olleen enimmillään yli 50. Tikan mukaan legioonan koko vaihteli kausiluontoisesti heijastellen mm. oppilaitos-

ten lomien, joiden aikana miehiä ei tarvittu palvelukseen.

Tikka kertoo, että keskus reagoi legioonan kasvuun mm. myöntämällä legioonaan jääneille "hövelisti" lykkäystä. Keskus helpotti palvelupaikkapulaa ottamalla siviilipalvelusmiehiä työpalveluun. "Vakisivareita" työskentelee mm. keskuksen päivityksessä ja keittiössä.

Viime vuosina siviilipalvelusmiesten legioonassa viettämä aika on pidentynyt huomattavasti. Mikael Geddan mukaan Vaasan legioonassa vietettiin keskimäärin pari-kolme viikkoa ja pahimmillaan vain kaksi kuukautta. Lapinjärvellä sen sijaan on ollut jo lukuisia miehiä, jotka Seppo Alakankaan tavoin ovat suorittaneet legioonassa koko siviilipalveluksen.

Harri Tikka ei muista legioonassa olleen vakavia ongelmia. Pahimpana ongelmana Tikka pitää motivaation katoamista: "Kun palvelupaikkaa ei etsimisestä huolimatta löydy, seuraa turhautuminen". Tikan mukaan mahdollisuudet palvelupaikan saamiseen heikkenevät sitä mukaa, kun legioonapäiviä jää taakse.

Tikka muistelee legioonassa olleen kuitenkin myös miehiä, jotka "tekivät tyhmiäkin hommia ihan mielellään". "Jotkut sopeutuivat legioonaan, eikä osa viit-

sinytkään lähteä pois", Tikka kuvailee. Legioonaan alkoi muodostua kaveriporukoita, joille palvelupaikatta jääminen ei tuntunut olevan mikään ongelma. "Osa koki myös pääsevänsä legioonassa helpolla", Tikka epäilee.

Muutoksia luvassa

Legioonan pienentämiseen on siviilipalveluskeskuksessa yritetty kehitellä jatkuvasti uusia keinoja. Vuonna -99 otettiin käyttöön "seurantaviikko", jonka aikana koulutusjakson jälkeen palvelupaikatta jääneet miehet saavat täyspäiväisesti etsiä vapaita paikkoja.

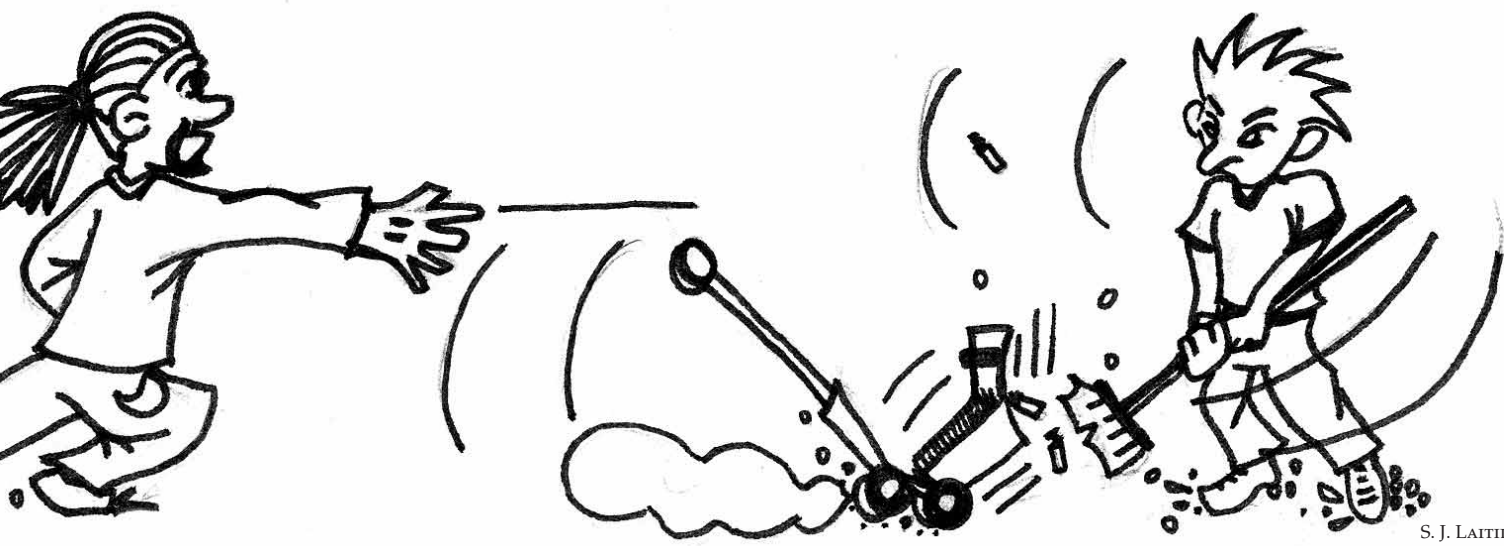
"Kyllä minä neuvon, jos pojat kysyvät, miten työhaastattelussa toimitaan", paljastaa tällä hetkellä runsaan kolmenkymmenen palvelupaikattoman miehen joukkoa vakituiseen legioonanvalvojan sijaisena luotsaava siviilipalveluskeskuksen toimistovirkailija Ritva Lipponen. Hän kertoo mainostavansa vapautuneita palvelupaikkoja jokaisena aamuna legioonalaisten työnjaon yhteydessä.

Lopullista muutosta legioonalaistilanteeseen ei seurantaviikosta ja ohjannasta huolimatta ole syntynyt; legioonalaisten määrä on viimeaikoina vaihdellut parinkymmenen ja 60:n välillä. Legioonan olemassaolo heijastelee jatkuvaa palvelupaikkapulaa, jota luultavasti ajan mittaan parantaa mm. vuoden 2001 alusta voimaan tullut lakimuutos, joka helpottaa ns. yksityisoikeudellisten palvelupaikkojen hyväksyntää. Lopullisen ratkaisun palvelupaikkapulaan toisi kuitenkin vasta siviilipalvelusmiesten majoituskustannusten siirtäminen valtiolle, joka pienentäisi olennaisesti miehistä palvelupaikoille aiheutuvia kustannuksia. Toistaiseksi muutos on kariutunut valtiovarainministeriön vastustukseen.

Legioonasta tuntuukin tulleen pysyvää osa siviilipalveluskeskuksen toimintaa. Legioonalaisilla on omat majoitustilat ja monilla myös vakituisia työtehtäviä. Mm. siviilipalveluskeskuksen keittiötöistä huomattavan osan hoitavat palvelupaikattomat siviilipalvelusmiehet. Siihen, ovatko legioonalaiset siviilipalveluskeskukselle jopa tarpeellisia, ei Ritva Lipponen halua ottaa kantaa.

Legioonan olemassaoloon ei kuitenkaan vielääkään olla siviilipalveluskeskuksessa alistuttu. "Muutoksia on tulossa liittyen koulutusjakson uudistussuunnitelmiin", keskuksen koulutusvastaava Staffan Malmström vihjaa.

SAMPSA OINAALA

S. J. LAITILA

Legioonasanastoa matkailijoille, osa 1:

"Legioonalainen": Siviilipalvelusmieheksi - syystä tai toisesta - ei ole tehnyt sopimusta minkään työpalvelupaikan kanssa - joko laiskuuttaan, asenteesta tai siksi, että palvelupaikan saaminen on tehty niin naurettavan hankalaksi - vaan on jäänyt koulutusjakson jälkeen sivarikeskukseen tekemään sekalaisia töitä, joiden hyödyllisyysfaktori on usein sangen pieni.

"Pykiä": Toimia jollain tavalla väärin, sählätä. Mm äänekäs kuorsaaminen kuuden hengen kämpässä, asioiden särkeminen ja muunlainen yleisen häiriön tuottaminen ovat eräitä pykimisen muotoja. Käytetään yleisimmin lauseissa kuten 'ei saa pykiä' ja 'vähänkö se pykiä'.

"Mykyttää": Hakata, piestä. Katso myös kohta "sukasaippua".

"Mulju": Epämääräisen näköinen ja hajuinen neste, jota ilmestyy mystisellä tavalla C-talon (talo jossa legioonalaiset asuvat, toim. huom.) komeroihin 20 litran muoviasioidissa. Koskapa muutamia päiviä ennen muljun ilmestymistä alakerrassa olevasta keittiöstä katoaa joitain kiloja sokeria, paketti kiviä ja laatikollinen mehutiivistettä, on ainoa jollain tavoin järjestyksessä selitys muljun olemassaoloon se, että C-talon huokoiset betoniseinät imevät keittiöstä em. aineet ja tihkuttavat ne jollain tavoin metabolisoiutuneena yläkerran komeroihin. Mulju tunnetaan myös nimillä "Viño legioné" ja "Valtioviini".

"Juustokorva": Lapinjärven siviilipalveluskeskuksella koulutusjaksoa suorittava siviilipalvelusmieheksi.

"Keittiöhiiva": Legioonalainen (ks. kohta "Legioonalainen") tai vakisivari joka on poikkeuksellista nopeutta osoittaen ilmoittautunut toimimaan yhteiskunnan tukipilarina tiskaamalla vähempiosaisen ja päänäpökittujen tovereidensa astioita. Keittiöhiivan tunnistaa valkoisesta myssystä, siniraidallisesta takista, kauas tyhjiyteen tuijottavista silmistä ja ajatusmaailmasta, joka saisi keskivertopsykiatrin ampumaan itsensä ja perheensä. Tuossa järjestyksessä.

"Lilleri": Tajuntaa laajentavan mystinen ja metafysiselle tasolle kiivunneita keskusteluja herättänyt jälkirokoalaji, jonka alkuperästä on hyvin hajanaista ja ristiriitaista tietoa. Lilleriksi kutsutaan joskus myös kaikkea muuta, mikä on koostumukseltaan kiisselimäistä, ja yleensäkin sellaista, mihin ei haluaisi astua paljain jaloin.

"Sukasaippua"~: Sukasta (mieluiten pitkä polvisukka) ja saippuasta (mieluiten kulmikas palasaippua) rakentuva vekotin, jonka ainoana funktiona on toimia mykyttämisen apuvälineenä (ks. kohta "Mykyttää"). Sukasaippualla uhkaillaan juustokorvia (ks. kohta "Juustokorva"), jotka pykivät (ks. kohta "Pykiä") tavalla tai toisella toistuvista kielloista huolimatta. Sukasaippua on lähinnä abstrakti käsite eikä sellaista ole tietääkseni koskaan rakennettu sivarikeskukseksi.

"Nakkilegionalainen": Legioonalainen (ks. kohta "Legioonalainen") jolla ei ole mitään erityistä päivitystä tehtävää kuten traktorilla kaahailu tai tiskaaminen. Jos keskuksen henkilökunta päättää, että A-talon nurkalle on heti paikalla kaivettava kaksi kuution kokoista monttua ja vaihdettava niiden multa keskenään, on nakkilegionaa juuri se sankka vapaaehtoisten joukko, jonka puoleen kääntyy. Nakkilegionalaisten pyyteettömyyden ponnistelujen muistoksi on A- ja C-taloja yhdistävä polku nimetty Nakkikujaksi.

Hermaja jatkaa kamppailuaan oikeussalissa

...jatkoa etusivulta

“Vankila voisi olla mielenkiintoinen kokemus, mutta en aio edelleenkään palata Suomeen vapaaehtoisesti”, Jussi linjaa ja jatkaa: “Päätös oli poliittinen. Jos Suomi ei olisi EU-maa, niin turvapaikkahakemus olisi jo pitkällä, eikä asiaan tarvitsisi hakea päätöstä oikeudesta”. Pakolaiskomission päätös oli pettymys mutta herättää myös toiveita. Vasta nyt juttua päästään puimaan varsinaisilla juridisilla argumenteilla virkamieskooneiston ulkopuolella.

Europarlamentaarikot Heidi Hautala ja Matti Wuori ottivat heti pakolaiskomission päätöksen jälkeen kantaa siviilipalvelusjärjestelmäämme todeten sen rangaistuksenomaiseksi. He myös korostivat, että Hermajan tapaus on nostanut Suomen aseistakieltäytymiskysymyksen kansainväliseen tietoisuuteen ja toivoivat, että aseistakieltäytyjien vangitsemisen Suomessa lopetettaisiin.

Amnesty International on ilmoittanut, että se adoptoi Jussin mielipidevangiksi heti, jos tämä joutuu vankilaan tuomittuna totaalikieltäytymisestä. Kummallakin lausunnolla on painoarvonsa oikeudessa.

Rauhantyötä ja luomuruokaa

Belgiassa Jussin kamppailua tukee etupäässä ihmisoikeus-, ympäristö- ja rauhajärjestö For Mother Earth. Se on muun muassa välittänyt Jussille lakimiehen sekä järjestänyt lehdistötilaisuuksia ja mielenosoituksia tapauksen tiimoilta. Jussi hoitaa asioitaan FME:n toimistolta ja on tutustunut järjestön kautta paikallisiin antimilitaristiaktivisteihin. “Vastapalvelukseksi” Jussi ottaa osaa järjestön toimintaan ja tekee vapaaehtoistyötä järjestön perustamassa luomukasvisravintolassa.

FME on suoraan demokratiaan ja väkivallattomaan konfliktinratkaisuun uskova kansalaisjärjestö, joka on tullut tunnetuksi erityisesti ydinvoiman ja -aseiden vastaisesta toiminnasta. FME on organisoitunut muun muassa Bomspotting-kansalaistottelemattomuustapahtumia, joissa tuhannet ihmiset ovat tunkeutuneet rauhanomaisesti Naton tukikohtaan Belgiassa. Laajaa kansansuosiota saavuttaneet tapahtumat ovat tuoneet julkisuuteen sen kielletyn tosiasian, että U.S.A:lla on ydinaseita Belgiassa. Seuraava Bomspotting järjestetään 5.10. nimellä BomSTOPping. FME on osallistunut myös Skotlannin ydinsukellusvenetukikohtien vastaisten Aurantokojaleirien organisointiin.

FME:n toimisto sijaitsee Gentin keskustan liepeillä useiden järjestöjen asuttamassa osuuskuntamuotoisessa Ekologisessa keskuksessa. Toimistotilojen lisäksi keskuksessa toimii jo mainittu ravinto-

la, joka tarjoaa asiakkailleen ruuan lisäksi hengen ravintoa laajan poliittisten julkaisujen valikoiman, ekologisesta energiasta kertovan infon sekä adressien muodossa.

Mainittakoot sivumennen, että ravintolan erikoisuutena on, että siellä on kaupan miltei kaikki astioita ja seiniä lukuunottamatta. Suuri osa ravintolan kalustuksesta ja koristuksesta on entisöityä kierrätystavaraa, joka on paitsi käytössä niin myös myytävänä. Hinnasto löytyy tiskiltä. Täyden mahan lisäksi ravintolasta voi siis poistua vaikkapa kantaen valaisinta, joka sattui luomaan tunnelmaa ruokailun ajan. Vai tarvitsisiko sitenkin pesukoneen rummusta tehdyn istuimen?

Toinen erikoisuus lienee yksi ravintolan nykyisistä vapaaehtoistyötä tekevästä apulaisista eli Jussi, jonka maanpako on avannut useampiinkin belgialaisten silmät suomalaisen palvelusvelvollisuus-

järjestelmän suhteen. Allekirjoittanutkin sai taannoin Belgiassa vieraillessaan kommentoida “Case Hermajaa” paikallisille ja valitella, että muuten suhteellisen sivistynyt Suomi on jokseenkin takapajula mitä aseistakieltäytymiskysymyksiin tulee.

FME:stä voi mainita lisäksi, että kyseessä on kiitettävän kansainvälinen järjestö, jossa työskentelee jengii ympäri Euroopan ja vähän muualtakin. Itse järjestökään ei toimi vain Belgiassa, vaan sillä on itsenäiset sisärjestöt Romaniassa, Slovakiassa, Sri Lankassa ja USA:ssa sekä yhteyshenkilöitä useissa muissa maissa.

Suomen tilanne

Suomen siviilipalveluksen lyhentäminen ja muiden epäkohtien korjaaminen tulee tuskin kyseeseen enää nykyisen eduskunnan aikana. Samalla totaalikieltäytyjien määrä jatkaa kasvuaan, joka alkoi jo 1990-luvun puolivälissä. Eräs tilapäinen ratkaisu tilanteeseen olisi, että presidentti käyttäisi armahdusoikeuttaan. Hermaja onkin perännyt avoimessa kirjeessään Halosen kantaa siviilipalvelusjärjestelmäämme mutta ei ole saanut vastausta. Aseistakieltäytyjäliitto on arvostellut ihmisoikeuspresidenttiä siitä, ettei tämä ole ottanut kantaa totaalikieltäytyjien tilanteeseen ja on hylännyt armahdusanomukset.

Hermaja pysyy näin ollen Belgiassa ja valmistautuu oikeusprosessiin, joka voi kestää kolmekin vuotta. Tapaukseen liittyvät uusimmat uutiset, lehdistötiedotteet ym. ovat luettavissa tukikampanjan sivuilla www.co.jyu.fi/~tema.

JUKKA PELTOKOSKI

Totaalikieltäytyjät televisiossa

TV2 ESITTI 14. MAALISKUUTA Silminnäkökijä-dokumentisarjassaan Juha Portaan korvan toimittaman totaalikieltäytyjistä kertoneen reportaasin Taipumattomat. Ohjelmassa seurattiin kolmen totaalikieltäytyjän vaiheita. Ensimmäinen heistä oli Tuomas Tahko, joka kävi ulosottomiehen luona sopimassa vankilaanmenosta ja tapasi varuskunnan kahvilassa asepalvelusta suorittavan ystävänsä.

Tahkon astuttua vankilan portista sisään siirtyi dokumentti Belgiaan seuraamaan sieltä turvapaikkaa hakevan Jussi Hermajan tekemisiä. Ohjelmassa Hermaja viimeisteli asianajajansa kanssa korkeimmalle oikeudelle kielteisestä turvapaikkapäätöksestä tehtyä valitusta, jonka läpimenosta asianajaja tuntui olevan vakuuttunut. Kamera seurasi Hermajaa myös työvoimatoimistoon, jossa virkailija kehotti häntä opiskelamaan flaamia. Hermaja kertoi ajattelevansa Gentiä jo uutena kotinaan.

Viimeisenä TV-yleisölle näytti kasvonsa pohjoissavolainen Ari Saastamoinen, jonka kanssa dokumentintekijä vietti hänen viimeisen päivänsä Juuan avovankilassa. Saastamoinen kertoi olleensa

armeijassa pari viikkoa mutta ymmärtäneensä sen itselleen vääräksi paikaksi komentajan käskiessä: “Ampukaa, vihollinen tulee tuolta”.

Taipumattomat käsitteli totaalikieltäytymistä hyvin monipuolisesti ja puolueettomasti. Esille tuotiin Amnestyn mielipidevankiadoptiot sekä totaalikieltäytyjien määrän voimakas kasvu ja sen syyt. Toisin kuin toinen viime aikoina nähty totaalikieltäytymisdokumentti, Visa Koiso-Kanttilan Aktivistit, Taipumattomat ei keskittynyt yhteen henkilöön vaan antoi totaalikieltäytymiselle useat toisistaan erottuvat kasvot.

Taipumattomat asetti myös eturivin poliitikot vaikeiden kysymysten eteen. Dokumentissa kaivettiin esiin pääministeri Paavo Lipposen ja ulkoministeri Erkki Tuomiojan aseistakieltäytymiseen yllyttämisestä 60-luvun radikalismien vilkkaimpina vuosina saamat tuomiot sekä presidentti Tarja Halosen menneisyys rauhanliikkeessä. Heistä vain Tuomioja oli suostunut antamaan haastattelun. Hän kertoi puoltavansa siviilipalveluksen lyhentämistä 11:een kuukauteen.

REA –toiminta virinnyt Lappeenrannassakin

MYÖS ETELÄ-KARJALASSA ihmiset ovat saaneet maistaa rauhansoppaa, kun Ruokaa, ei aseita –ryhmä on jakanut sitä Lappeenrannassa. Ensimmäisen kerran REA toteutui viime vuoden heinäkuussa, ja kuumana kesäpäivänä lautasensa tyhjensi kävelykatu Oleksilla noin 200 ihmistä. Edellisen kerran soppatykki höyräsi 22. joulukuuta 2001 ja tuolloinkin –20 °C paukkupakkasesta huolimatta noin 40 nälkäistä saapui nauttimaan maukkaasta keitosta ja kuumasta mehusta. Viluiset järjestäjät suosittelivat muiden kaupun-

kien toimijoille vähemmän viileän päivän valintaa tai järeää vaatetusta!

Syöjiltä saatu palaute on ollut hyvin kannustavaa ja paikallinen mediakin on toistaiseksi jaksanut kiinnostua. Siksi REA-toimijat ovat päättäneet jatkaa tempailua tämän vanhan varuskuntakaupungin sydämessä. Seuraavan kerran aineksia haalitaan kasaan huhtikuussa, kun REA –pata porisee Lappeenrannassa nuukuusviikolla. Tervetuloa ja maistelemaan ja juttelemaan mukavia!

Erityisesti haluamme tähänastisesta toiminnasta kiittää tapahtumien järjestäjiä ja ruoan lahjoittajia – näistä paikallisten lisäksi Helsingin REA:a, mikkeliiläistä luontaistuotekauppaa sekä ruokakuriirina toiminutta Jessica Sunia. Ilmeisimmän pääsemme aloittamaan yhteistyön myös paikallisen Sosialistiliiton toimijoiden kanssa; odotamme innolla panostusta sieltä päin. Kiitos!

MAARET KUKKO

Lappeenrannan REA

Kansalaistottelemattomuutta sotilastukikohtaa vastaan Puerto Ricossa: VIEQUES LIBRE

GERMÁN ACEVEDO DELGADO

WAR RESISTERS' INTERNATIONAL -järjestön rauhanvankilistalla mainittiin viime vuonna puertoricolainen Albert de Jesús, joka oli nostanut Viequesin ja Puerto Ricon lipun Empire State Buildingin katolle New Yorkissa ja tuomittiin tästä hyvästä viime heinäkuussa vuodeksi vankeuteen. Tämän juttu valottaa, mistä protestissa oli kysymys.

Vieques on pieni (alle 150 neliokilometriä, vajaat 10.000 asukasta) saari, joka kuuluu hallinnollisesti Puerto Ricoon ja sitä kautta Yhdysvaltoihin. Sinne perustettiin USA:n laivastotukikohta vuonna 1938. Vuonna 1941 laivasto alkoi toteuttaa väestön pakkosiirtoja tukikohdan tieltä – paikallisten asukkaiden maat ja asunnot pakkolunastettiin laivaston määrämällä hinnalla. Tämän jälkeen n. ¾ saaren pinta-alasta on ollut sotilasaluetta, jota käytetään mm. kovilla ammuksilla tehtäviin pommitus- ja maihinnousuharjoituksiin. Noin kolme tuhatta viequesilaista siirrettiin 40-luvulla USA:n Neitsyssaarille. Laivaston vuonna 1947 tekemän suunnitelman mukaan saari oli tarkoitettu muuttamaan kokonaan sotilaskäyttöön ja kaikki asukkaat siirtää muualle, mutta tätä ei koskaan toteutettu.

Laivaston läsnäolo on vaikuttanut myös saarelle jääneiden viequesilaisten elämään monella tavalla, ja useimpien mielestä ensisijaisesti kielteisesti. Ennen tukikohdan perustamista saaren tärkein elinkeino oli sokerintuotanto, mutta viljely muuttui mahdottomaksi, kun suurin osa maasta siirtyi sotilaiden hallintaan. Sokerintuotannon loputtua ainoiksi merkittäviksi työllistäjiksi jäivät kalastus sekä myöhemmin General Electricin 60-luvulla perustama tehdas, jota kuitenkin ollaan lähiaikoina sulke-
massa. Saarta vaivaa massiivinen työttömyys, ja juuri kukaan korkeampaa koulutusta Puerto Ricon pääsaarelle tai muualle hakemaan lähtevä ei palaa takaisin. Amerikan valtioiden yhteistyöjärjestön ihmisoikeuskomitealle kesällä 1999 esitetyn selvityksen mukaan 73% viequesilaisista elää köyhyysrajan alapuolella.

Elinkeinorakenteen lisäksi tukikohdalla on ollut tuhoisia vaikutuksia ympäristön tilaan. Ympäristökonsultti Rafel Cruz- Pérez

kertoi vuonna 1988 julkaistussa selvityksessään, että ympäristöongelmia aiheuttavat ohjuksien räjähtävien taistelukärkien sisältämät kemikaalit, ohjuksien räjähtäessä syntyvät metallijäännökset sekä maaleina käytettävä metalliromu, jota laivasto ei koskaan kerää pois. Alueella on käytetty myös mm. köyhdytettyä uraania sisältäviä ammuksia ja napalmipommeja vastoin laivaston ja Puerto Ricon hallituksen sopimusta.

Tukikohdan ympäristövaikutukset ovat jättäneet jälkensä myös viequesilaisten terveydentilaan. Puerto Ricon terveysministeriön tilaston mukaan syöpien esiintymisen nousi Viequesissa 80-luvun jälkipuoliskolla 26% korkeammaksi kuin muualla Puerto Ricossa. Astma on saarella varsin yleistä ja siellä esiintyy paljon myös ihohurtan, ihonkovettumataudin ja kilpirauhasen vajaatoiminnan kaltaisia harvinaisia sairauksia.

Vastarinta

Pakkosiirtojen sekä sotilaiden ja paikallisten asukkaiden säännöllisten konfliktien johdosta hiljaisena kytentyt tyytymättömyys kanavoitui organisoituneeksi vastarinnaksi ensimmäistä kertaa helmikuussa 1978, kun amiraali Robert Fanagan kielsi kalastuksen kahdeksi viikoksi NATO:n laivastosotaharjoituksen johdosta. Laivaston röyhkeyteen kyllästyneet kalastajat purjehtivat neljäkymmenellä veneellä keskele ampuma-aluetta. Protesti viivästytti harjoituksia ja sai Viequesin ongelmalle ensimmäistä kertaa laajaa julkista huomiota ja tukea muualta Puerto Ricossa.

Uusi vaihe Viequesin vastarinnassa käynnistyi vuonna 1999. Siviilivartijana tukikohdassa työskennellyt paikallinen David Sanes Rodriguez kuoli 19. huhtikuuta, kun merijalkaväen lentokoneet pudottivat vahingossa kaksi 500 paunan (vajaat 250 kiloa) pommia valvontatorniin. Tapahtuma herätti laajaa tuhtumusta kaikkialla Puerto Ricossa, maan hallitus vaati ensimmäistä kertaa tukikohdan purkamista ja paikalliset tukikohdan vastustajat aloittivat laajan kansalaistottelemattomuuskampanjan. 21.4. perustettiin ensim-

mäinen leiri keskelle tukikohdan ampuma-aluetta ja seuraavien viikkojen ja kuukausien aikana niitä syntyi useita muitakin. Noin sadan ihmisen asuttamat leirit, jotka estivät ampuma-alueen käytön lähes vuodeksi, pysyivät paikallaan vuoden 2000 toukokuuhun, jolloin liittovaltion viranomaiset purkivat ne ja pidättivät niiden asukkaat. Tukikohtiin tunkeutumisen muodossa toteutettava kansalaistottelemattomuus on jatkunut myös leirien sulkemisen jälkeen. Kesän 1999 ja toukokuun 2001 välillä viranomaiset tekivät sen takia yli 1 100 pidätystä.

Tukikohtaa Puerto Ricossa vastustavien ryhmien kirjo on laaja. Kampanjaan osallistuvat mm. katolinen kirkko, useat protestanttiset kirkkokunnat, kalastajat, monet ay-liitot, opiskelijat sekä Puerto Ricon itsenäisyyspuolue. Helmikuussa 2001 noin 100 000 ihmistä osallistui San Juanissa mielenosoitukseen tukikohdan sulkemisen puolesta. Viequesissa vastarintaa koordinoi Committee For the Rescue and Development of Vie-

ques (Viequesin pelastamisen ja kehittämisen komitea). Järjestö vaatii pommitusharjoitusten lopettamista ja maan palauttamista myös Viequesin kehitysohjelman laatimista sekä miljardin dollarin vahingonkorvauksia USA:n laivastolta 60 vuoden aikana aiheutetuista ympäristötuhoista ja taloudellisesta taantumisesta.

Sanesin kuolemaan johtaneen onnettomuuden jälkeen Viequesissa ei ole enää harjoitettu kovilla ammuksilla. Laivasto on silti pysynyt tiukasti kannassaan, jonka mukaan tukikohdalle ei ole vaihtoehtoja: se on välttämätön meren taakse lähetettävien joukkojen koulutukselle ja ainoa paikka, jossa USA:n itärannikolle sijoitetut joukko-osastot voivat tehdä eri aselajien yhteisharjoituksia.

Kuitenkin myös laivaston piiristä on viime vuosina alkanut kuulua ääniä, joiden mukaan tukikohta ei enää ole välttämätön. Vara-amiraali (evp.) John J. Shanahan kertoi senaatin sotilaskomitealle lokakuussa 1999, ettei tukikohtaa enää välttämättä tarvita modernin sodankäynnin harjoitteluun eikä siellä tosiasiaa edes harjoitella eri aselajien yhteistoimintaa. Kapteeniluutnantti Rafael Matos taas totesi USA:n laivastoinstituutin julkaisussa myös lokakuussa -99, ettei Tyynenmeren laivastolla ole lainkaan samanlaista harjoituspaikkaa kuin Atlantin laivastolla Viequesissa, mutta tämän ei silti voi sanoa vaarantaneen sen sotilaallista suorituskykyä.

Tukikohdan vastustajat huomauttavat lisäksi myös, että kun ampuma-alue oli mielenosoittajien sulkemana yli vuoden, laivasto kykeni hyvin tekemään korvaavat ampumarajoitukset muissa tukikohdissaan USA:n mantereella eikä Viequesissa edes voi harjoitella laivaston uudenaikaisimmalla sotateknologialla: alue on siihen liian pieni ja siviiliväestö liian lähellä.

Tukikohdan tulevaisuus

David Sanesin kuoleman aiheuttaman vastalausemyrskyn johdosta USA:n silloinen presidentti Bill Clinton alkoi neuvotella puer-

toricolaisten viranomaisten kanssa tukikohdan tulevaisuudesta. Tammiukuussa 2000 Clinton ja Puerto Ricon kuvernööri Pedro J. Rosselló González allekirjoittivatkin sopimuksen, jonka mukaan pommitusharjoitukset lopetetaan Viequesissa toukokuuhun 2003 mennessä, mikäli saaren asukkaiden enemmistö kansanäänestyksessä niin haluaa. Sopimus sisälsi myös osan tukikohta-alueesta palauttamisen ja puhdistamisen sekä 40 miljoonaa dollaria taloudellista apua.

Kansanäänestys järjestettiin heinäkuussa 2001. Reilut 80% saarelaisista käytti äänioikeuttaan; heistä 68% äänesti sotaharjoitusten välittömän lopettamisen ja sotilastukikohdan lakkauttamisen puolesta, 32% taas sitä vastaan. Vaikka tulos osoittaa, että selvä enemmistö haluaa laivaston lähtevän Viequesista, tukikohdalla on siis myös merkittävä joukko kannattajia. Presidentti Bush on vahvistanut Clintonin tekemän sopimuksen, joka tukikohdan vastustajien mielestä on riittämätön eikä toteuta vaatimusta laivaston välittömästä poistumisesta, mutta senkään toteutumista ei pidetä varmana. Laivaston virallinen kanta on yhä muuttumaton ja se on jatkanut voimakasta lobbaamista tukikohdan puolesta kansanäänestyksen jälkeenkin.

Joka tapauksessa sotaharjoitukset Viequesissa ja samalla kamppailu niitä vastaan jatkuu edelleen. Laivasto on aloittamassa uuden 22 päivää kestävä sotaharjoituksen huhtikuun alussa ja tukikohdan vastustajat ovat jo ilmoittaneet käynnistävänsä uudelleen syyskuun 11. päivän jälkeen jaissä olleen kansalaistottelemattomuuskampanjan.

KAJ RANINEN

Lisätietoja:
<http://www.viequeslibre.org>

GERMÁN ACEVEDO DELGADO

Palestiinalaiskysymyksen historiaa

Lähi-Idän konfliktista toiseen etenevää lähihistoriaa ei voi palauttaa mihinkään yhteen selkeään juoneen, vaan kyseessä on moninaisten ristiriitojen sikermä. Konfliktin vyyhteä voidaan lähteä kerimään auki sionistiliikkeen ja Palestiinan arabien välisistä konflikteista. Nykyisen tilanteen ymmärtämiseksi lienee tärkeintä kiinnittää huomiota ns. Oslon prosessiin – sen epäonnistumiseen mutta myös sen avaamiin historiallisiin mahdollisuuksiin.

PALESTIINAAN alkaa muuttua sionismin innoittamia juutalaisia 1800-luvun lopulla. Erityisen kansainvälisen merkityksen sionistinen liike saa Theodore Herzlin politisoitua sen vuonna 1896. Ensimmäinen maailman sionistkongressi pidetään seuraavana vuonna.

Iso-Britannia valtaa Palestiinan Turkilta 1. maailmansodan aikana. Se myös lupaa alueen arabijohtajille itsenäistä arabivaltiota. Samaan aikaan Britannia ja Ranska kuitenkin sopivat salaisesti jakavansa alueen. Turkin kukistumisen jälkeen Britannia pettää lupauksensa arabeille ja antaa tukensa sionisteille, joiden vaikutuksesta se julistaa perustavansa alueelle juutalaisvaltion. Sionistien takaisinmuuttopolitiikkaa helpotetaan erikseen Kansainliiton sopimuksessa ja juutalaisia suosivalla tullipolitiikalla.

1940-luvulle mennessä sionistien osuus alueen väestöstä on noussut kolmannekseen. Sionistit ostavat maa-alueita muualla asuvilta suurmaanomistajia-arabeilta häätämällä vuokratilajoina elävät arabitalonpojat. Palestiinalaisten pienteollisuus ja käsityöläiskulttuuri murtuvat ja arabit syrjäytyvät alueen taloudesta. Sionistijoukot tekevät ”puhdistuksia” palestiinalaiskylissä. Sionistinen terroristijärjestö Irgun teurastaa satoja palestiinalaisia Deir Yassinin kylässä.

Sionistien mukaan arabit eivät hyväksy ajatusta juutalaisvaltiosta ja kieltäytyvät tunnustamasta juutalaisten takaisinmuutto-oikeutta. Sionismin vastainen liikehdintä oli alkanut Palestiinan alueella jo 1800-luvun lopulla.

Iso-Britannia ei kykene hillitsemään syntyneitä molempipuolisia väkivaltaisuuksia ja luopuu alueesta. Tilanteen ratkaisu siirtyy YK:n alaisuuteen. Vuonna 1947 YK:n yleiskokous päättää Palestiinan jakamisesta juutalais- ja arabivaltioon. Jerusalemista on määrää tulla YK:n hallinnoima kansainvälinen kaupunki. Juutalaiset hyväksyivät jaon, palestiinalaiset eivät.

Arabiliitto hyökkää Israeliin välittömästi tämän perustamisen jälkeen vuonna 1948. Sen mukaan YK:n sopimus suosii juutalaisia. Vuoden levottomuuksien myötä rajalinjat menevät uusiksi. Israel hallinnoi joitain arabivaltioiksi määriteltyjä alueita. Arabinaapurukset ovat vallanneet Gazan ja Länsirannan. Jerusalem on jakautunut Israeliin ja Jordanian hallitsemiin puoliskoihin. Lähes 750 000 palestiinalaista menettää kotinsa ja ajautuu pakolaisiksi naapurimaihin. Juutalaisten maahanmuutto lisääntyy entisestään.

Konfliktista toiseen

Vuonna 1967 Israel käy niin sanotun kuuden päivän sodan muodostaakseen suojavyöhykkeen arabimaiden uhkaa vastaan. Se valtaa Gazan, Siinain, osia Golanin kukkuloista sekä Jerusalemien itäosat ja Länsirannan. Palestiinalaisjärjestöjen toiminta lisääntyy. 500 000 uutta pakolaista. YK:n turvallisuusneuvosto päättää

toimista pysyvän rauhan saavuttamiseksi: Israelin tulee vetäytyä valtaamiltan alueilta ja konfliktin osapuolten tulee tunnustaa toistensa suvereniteetti. Pakolaisongelma tulee ratkaista.

Arabimaat riitelevät siitä, kuka saa johtaa taistelua Israelia vastaan. Vuonna 1964 taistelun välineeksi perustetaan PLO (Palestinian Liberation Organisation). Palestiinalaiset ovat itse jäädä valtataistelun ulkopuolelle, kunnes vuonna 1969 PLO:n johtoon tulee aseellisen Fatah-järjestön johtaja Jasser Arafat. PLO kritisoi voimakkaasti YK:n sopimusta siitä, että palestiinalaiskysymys nähdään vain pakolaisongelmana. PLO:n mukaan kysymystä pitää käsitellä palestiinalaisten kansallisten oikeuksien näkökulmasta ja se peräänkuuluttaa taistelua oikeuksien saavuttamiseksi.

Vuonna 1969 YK:n yleiskokous toteaa, että palestiinalaiskysymystä ei olla käsitelty kansallisten oikeuksien kannalta ja ottaa asian agendalleen. Vuonna 1974 yleiskokous tunnustaa palestiinalaisten oikeuden itsehallintoon sekä palata kotiin tai saada menetetty omaisuus korvatuksi. YK tunnustaa PLO:n palestiinalaisten viralliseksi edustajaksi. Palestiinalaisten itsehallintokysymystä ei kuitenkaan saada ratkaistua käytännössä, mm. siksi, ettei Israel suostu neuvottelemaan PLO:n kanssa.

1970-luvulla huomio kiinnittyy paljolti Libanoniin, johon on kertynyt suuria määriä pakolaisia ja josta käsin PLO tekee iskuja Israeliin. 11 israelilaista urheilijaa surmataan Münchenin olympialaisissa. Israel tekee kostoksi iskuja pakolaisleireille ja Libanoniin. YK:n vä-

liintulot rauhoittivat tilanteita vain hetkellisesti. Maailmantalous ajautuu kriisiin, kun öljyn hinta nousee pilviin Saudi-Arabian öljysaarron seurauksena.

Israel aloittaa siirtokuntien rakentamisen estääkseen vallatuista alueista luopumisen tulevaisuudessa. YK julistaa vuonna 1979, ettei Israeliin siirtokuntapolitiikalla ole laillista perustaa ja että se aiheuttaa vakavan esteen rauhan aikaansaamiseksi.

Eräs maailmaa yhäkin kuuhuttava tapahtuma sattuu vuonna 1982 Israeliin hyökätessä Libanoniin heti rauhanturvajoukkojen vetäytyttyä. Israeliin armeija päästää kristittyjen libanonilaisten joukot hyökkäämään Sabran ja Shatilan pakolaisleireihin. Leireillä surmataan satoja ihmisiä, joukossa paljon naisia ja lapsia. Turvallisuusneuvosto tuomitsee teon rikollisena. Vuonna 1983 PLO siirtyy pois Beirutista Tunisiaan. YK turvaa evakuoiminn humanitaarisista syistä.

Oslon prosessi

Palestiinalaisten ensimmäinen kansannousu, intifada, alkaa vuonna 1987. Se kiinnittää laajaa kansainvälistä huomiota palestiinalaisten itsehallintovaatimuksiin ja Israeliin miehitykseen. Intifada päättyi vuonna 1993 salaisissa neuvotteluissa muodostettuun Oslon sopimukseen.

Historiallisesti luonnehditussa ja suurilla toiveilla herättävässä sopimuksessa avataan ovet kahden valtion periaatteelle ja molempipuoliselle tunnustukselle. PLO tunnustaa Israeliin ja Israel tunnustaa PLO:n palestiinalaisten edustajaksi. Palestiinalaisten näkökulmasta

Oslon sopimus tarkoittaa valtavaa myönnötyä, luopumista suurimmasta osasta (78%) historiallisesta Palestiinasta. Israeliin äärioikeisto vastustaa rauhaa ja murhaa rauhasta neuvottelun pääministeri Yitzhak Rabinin.

Israeliin miehityksen pitäisi loppua ja PLO:n pitäisi perustaa itsenäinen palestiinalaishallinto viiden vuoden siirtymäajan ja tulevien yksityiskohtaisempien neuvottelujen myötä. Rauhansopimukseen murenee kuitenkin pala palalta. Israeliilaiset eivät kykene luopumaan ylimielisestä miehittäjän asenteestaan ja palestiinalaisjohto aliarvioi terroristi-iskujen kipeää merkitystä Israeliille. Israel jatkaa siirtokuntien perustamista ja laajentamista. Palestiinalaisalueet muuttuvat rotusorron aikaisten eteläafrikkalaisten Bantustan-alueiden kaltaisiksi ghettoiksi. Täyden itsehallinnon alueet kattavat vain seitsemän prosenttia Länsirannasta. Israeliilaiset asettavat yhä uusia liikkumisrajoituksia estäen palestiinalaisten työssäkäyntiä Israeliin, suorittavat kollektiivisia nöyryytyksiä muun muassa hajottamalla kokonaisia naapurustoja etsiessään yhtä tiettyä henkilöä, hallitsevat vesivaroja suosien siirtokuntia, tuhoavat maa-alueita jne.

Miehityksestä mutta myös elitistisyydestään ja korruptoituneisuudestaan johtuen palestiinalaishallinto ei onnistunut saavuttamaan luottamusta Palestiinan kaduilla. Se ei kykene saamaan terroristiryhmiä rauhansopimukseen taakse eivätkä sen yritykset ole vakuuttavia Israeliin näkökulmasta. Terrori-iskujen jatkumisen lisäksi palestiinalaishallinto kosiskelee Israeliin julkisuutta toisinaan jopa antisemitistisin lausumin. Rauhansopimusta päättyi vuosittain vaiheessa Camp Davidin ja Taban neuvotteluihin sekä palestiinalaisten toiseen intifadaan.

Barakin ”antelias tarjous”

Camp Davidin neuvottelut epäonnistuvat jo strategisesti: Israel ajaa nopeita päätöksiä ”kaikki tai ei mitään” -tyylillä, palestiinalaisjohto on valmis vain hitaampaan prosessiin, jonka aikana se ehtisi kerätä päätöksille tukea palestiinalaisten joukosta. Mikä merkittävämpää, Israel ei kykene ymmärtämään, että palestiinalaiset ovat jo tehneet merkittävän kompromissin luopuessaan suurimmasta osasta historiallista Palestiinaa ja sitoutuessaan kahden valtion periaatteeseen. Israeliin pääministeri Ehud Barak lyö neuvottelulle pisteen esitellessään ehdotuksensa alueen kartaksi.

Julkisuudessa viljellyn käsityksen mukaan Barak teki ”antelias tarjouksen”, joka olisi palauttanut melkein koko länsirannan palestiinalaisille, lähteistä riippuen 94-97 prosenttia. Arafatin hylättyä tarjouksen on häntä pidetty syyppänä rauhansopimusten katkeamiseen ja palestiinalaisten uuden kansannousun alkamiseen. Israeliilainen rauhansopimusta Gush-Shalom paljasti kuitenkin taannoin salassa pidetyt kartat. Julkituotujen asiakirjojen mukaan Barakin tarjous ei ollut olennakaan niin antelias kuin on uskoeltu.

Barakin ehdotuksessa noin 10 prosenttia Länsirannasta olisi liitetty Israeliin ja toinen vastaavankokoinen alue jätetty ”Israeliin väliaikaiseen kontrolliin” ennalla määräämättömäksi ajaksi. Palestiinalaisten hallintaan olisi jäänyt vain

80% miehitystyistä alueista eikä metriäkään rajaa, joka ei olisi ollut Israeliin kontrollissa. Barakin tarjous näyttää entistäkin omituisemmalta, jos otetaan huomioon kymmenet tiesulut ja siirtokuntia varten rakennetut ohikulkutiet, jotka ovat vain israelilaisten käytössä. Ehdotus olisi myös varannut Israeliille alueen vesivarojen kontrollin.

Pirstaleinen kartta ei täytä millään muotoa itsenäisyyttä hakevan valtion ehtoja. Palestiinalaisjohto hylkää tarjouksen eikä kykene enää vakuuttamaan Palestiinan aseellisia ryhmiä ja katutason julkisuutta rauhansopimukseen etenemisestä. Palestiinalaiset ovat jaksaneet yhä kurjistuvissa oloissa, koska he ovat uskoneet parempaan huomiseen. Camp Davidin jälkeen Oslossa avatut toivon ikkunat sulkeutuvat ja ovet avautuvat väkivallalle.

Vuonna 2001 Barak yrittää vielä viedä neuvottelut päätökseen Tabassa, jossa hän vasta tarjoaa lähes koko Länsirantaa ja jopa yhdistettyä Jerusalemia. Kaikki kuitenkin tietävät, että Barak tulee häviämään pääministerin vaalit oikeistolaista Ariel Sharonin vastaan puolitoista viikkoa myöhemmin. Kaikki tietävät ehdotuksen turhaksi, koska se ei sitoisi vaalien voittajaa.

JUKKA PELTOKOSKI

Lähteet:

Nina Saarikoski: Israeliin sielu. <http://www.ihmisoiikeusliitto.fi/israelin%20sielu.htm>

Johan Galtung & Dietrich Fischer: A Peace Proposal for the Middle East. http://www.transcend.org/peace_prop.htm

Johan Galtung: The Oslo Accords: from a flawed process to a flawed Outcome. http://www.transnational.org/forum/meet/2000/Galtung_Israel%26Pal.html

Ron Pundak: From Oslo to Tabat: What Went Wrong? <http://www.gush-shalom.org/archives.html>

Gush Shalom: Shedding some light on Barak's "Generous Offers"... <http://www.gush-shalom.org/archives/offers.doc>

Tanya Reinhart: Rauha, joka tappaa. <http://www.aseistakieltäytyjaliitto.fi/israel/rauha.htm>

The United Nations & The Question of Palestine. <http://domino.un.org/UNISPAL.NSF/ec8db69f77e7a33e052567270057e591/3b58e8d0adf62b5f852561230077c62d!OpenDocument>

Question of Palestine. <http://www.un.org/Depts/dpa/ngo/history.html>

Noam Chomsky: The Al Aqsa Intifada. <http://www.palestine-net.com/misc/durra/nchomsky.html>

Helsingin Sanomat (11.10.2001): Israeliin ehdotus luultua tylimpi Camp Davidissa. <http://www.helsinginsanomat.fi/arkisto/juttu.asp?id=20011011U12>

Yläjärvi, Erja: Kokoa rauha Lähi-Idän - jos osaat. Keski-suomalainen 7.4.2002.

Lähi-itä: Rauhaa päälle maan

HUWAIDA ARRAB

...jatkoa etusivulta

Israelin kipeä läsnäolo miehityksillä alueilla on kiteytynyt paljolti kysymykseen siirtokunnista, joita se on perustanut vuodesta 1970-luvun alusta saakka. YK totesi jo vuonna 1979, ettei siirtokuntapolitiikalla ole laillista perustaa ja että se aiheuttaa vakavan esteen konfliktin ratkaisemiseksi. YK on vaatinut useita kertoja Israelia lopettamaan siirtokuntien rakentamisen ja väestönsiirrot, mutta ne ovat jatkuneet jopa Oslon prosessin aikana.

Samalla Israelin vastainen terrorismi on löytänyt yhä uusia kannattajia epätoivon mereltä, yhdeltä maailman alhaisimman elintason omaavilta alueilta. Alueen uskonnollinen ja poliittinen eliitti on voinut vierittää omatkin ongelmansa miehittäjien niskaan.

Uudet konfliktit

YK on ollut voimaton. Kerran maailman mahtavimmaksi demokraattiseksi toimijaksi perustettu instituutio on kokoustanut, suunnitellut, synnyttänyt komiteoita, esittänyt vaatimuksia ja tuominut. Se on tehnyt näin lukemattomia kertoja mutta ei ole omannut voimia tai keinoja konfliktin ratkaisemiseksi.

Osan ongelmasta muodostaa Israelin ja USA:n välinen aseveliakseli ja häikäilemättömän etupolitiikka. Toisaalta on huomattava, että kyseessä on enenevässä määrin uudenlainen konflikti, 1900-luvun lopulla alkaneen globaalien sodan uusin käänne. Sotaa ei käydä kahden perinteisen kansallisvaltion vaan ennemminkin kahden itsessään moninaisen yhteisön välillä.

Kummallakin puolella sotaa ajavat ryhmittymät omaavat voimakkaita uskonnollisen fundamentalismin piirteitä. Israel käyttää tukena myös "terrorismin vastaista sotaa". Sota on myös laiton kysymyksen perinteisessä mielessä. Sitä ei ole julistettu kansainvälisten sääntöjen puitteissa eikä siinä noudateta YK:n siunaamia sopimuksia.

Tästä näkökulmasta YK:n voimattomuus liittyy siihen, että se on kansallisvaltioiden välinen järjestö ja sen menettelytavat liittyvät kansallisvaltioiden väliseen diplomatiaan. Keinovalikoiman puutteen lisäksi YK:lta näyttää puuttuvan täysi legitimitetti osapuolten silmissä. Niin tietyt palestiinalaisyhtymät kuin Israelin oikeisto kävelevät YK:n yli aina kun haluavat.

Eräs olennainen uusien konfliktien piirre on se, että niistä kärsivät eniten siviilit. Niin itsemurhaiskut kuin Israelin miehityspolitiikka sotatoimien kohdentuvat vahvasti siviileihin ja kansalaisyhteiskuntaan. Siviilien kärsimykset, pelon ja vihan lietsonta, eivät ole vain sodan valitettava sivutuote, kuten poliitikantutkija Mary Kaldor on huomauttanut, vaan niillä pyritään hallitsemaan alueen väestöä. Toisaalta siviilien kärsimykset tukevat kummallakin puolella fundamentalistien valtaa, mikä synnyttää väkivallan kierteen.

Truth is out there (on the streets)

Toivon siemeniä? Kaikista lähtökohtaisistakin epäonnistumisista huolimatta Oslon sopimus avasi historiallisia mahdollisuuksia konfliktin ratkaisemiseksi. Oslossa tunnustettiin periaatetasolla kummankin puolen oikeus olemassaoloon ja itsehallintoon. Jos osapuolet saadaan vielä neuvottelupöytään, on neuvottelujen nojattava ennen vuotta 1967 vallinneisiin rajoihin, mikä merkitsee toisaalta Israelin miehityspolitiikan lopettamista, mutta myös israelilaisten olemassaolon tunnustamista. Tilanne tuskin vakautuu ennen kuin Israel vetäytyy miehittämillään alueilta ja Israelin ja Palestiinan välisestä rajasta saadaan sovittua.

Pahimmillaan kahden valtion syntyminen tarkoittaa kuitenkin vain vihan ilmapiiriin uusiutumista toisensa ulossulkevien rajojen ja niiden mukaisten identiteettien tasolla. Haasteena on luoda alueiden välinen raja vakauden saavutta-

miseksi mutta käynnistää samalla prosesseja rajan mitätöimiseksi kulttuurisella ja poliittisella tasolla. Muuten Lähi-itä tulee kyntämään loputonta rasististen selkkausten peltoa.

Kohti Lähi-idän yhteisöä

Rauhantutkija Johan Galtung on ehdottanut, että toisistaan eristäytyvien ("itsestäytyvien") valtioiden luomisen sijaan konfliktin vakauttamisen suunnaksi voitaisiin ottaa Lähi-idän yhteisön luominen (Israel, arabivaltiot, Turkki, Kurdistan). Yhteisö kontrolloisi alueen vesivaroja ja muita resursseja sekä sallisi ihmisten, ajatusten, tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden. Utopiaako? Niin oli ajatus EU:stakin vain kuutisenkymmentä vuotta sitten.

Galtung on ehdottanut myös kahden valtion periaatteen muotoilemista siten, että se sisältäisi tulevaisuuden hahmotelman Israelin ja Palestiinan federaatiosta. Vihamielisyksien taltuttamiseksi hän on ehdottanut totuus- ja sovitteluprosessin käynnistämistä Etelä-Afrikan malliin.

Kaiken kaikkiaan Galtungin ehdotukset sisältävät selkeän viestin niistä vaaroista, joita toisensa ulossulkevalla valtiomuodostuksella voi olla, ja niistä mahdollisuuksista, joita alueellisen monikulttuurisuuden ja keskinäisen arvostuksen päämäärätietoinen edistäminen voi avata.

Kansalaisyhteiskunnan esiinmarssi

Galtungin visiota on täydennettävä ajatuksella Lähi-idän kansalaisyhteiskuntaprosessin käynnistämisestä. Käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi kansalaisjärjestöjen ja ruohonjuuritason kansalaisverkostojen ottamista yhdeksi osapuoleksi yleensä vain poliittisen eliitin kesken käytyihin rauhanneuvotteluihin.

Lähi-idässä on toiminut jo pitkään useita kansallisista ja uskonnollisista rajoista piittaamattomia humanitaarista

ja rauhantyötä tekeviä kansalaisryhmiä. Tällaisten merkitys on siinä, että jo pelkällä olemassa olollaan ne pitävät yllä arvostuksen ja tunnustuksen siltoja israelilaisten ja palestiinalaisten välillä, konkreettisesti toiminnasta puhumattakaan.

Kansalaisryhmien merkitys rauhanprosessin kannalta ei ole toisarvoista. Se on ensiarvoista, ja olisi ensiarvoisen tärkeää saada niiden toiminnalle kansainvälistä tunnustusta. Olisi myös annettava erityistä tunnustusta sellaisille siirtokunnille, päiväkodeille ja kouluille, joiden toiminta perustuu toisten ulossulkemisen sijaan keskinäiselle vuorovaikutukselle ja yhteistyölle. Olisi annettava tunnustusta ekumeenisista työtä tekeville uskonnollisille tahoille. Ja tunnustuksen myötä olisi annettava myös resursseja.

"Korkean tason" rauhanneuvottelijoiden ja muiden byrokraattien on ehkä vaikea nähdä ruohonjuuritason riippumattoman työn merkitystä. Heidän on kuitenkin aika avata silmänsä; aika käydä kadulla muulloinkin kuin matkalla toimiston ovelta taksille.

Globaali rauhanturvaaminen

Siviilien ja kansalaisyhteiskunnan puolelle asettuminen tarkoittaa myös asettumista niiden puolelle, jotka kärsivät konfliktista eniten. Puolueettomuuden sijaan rauhanturvaamisen ensisijaisena päämääränä tulee olla siviilien elinolosuhteiden tinkimätön suojeleminen.

On oireellista, että YK ei ole kyennyt tähän viime aikaisissa konflikteissa. Siltä vaadittaisiin selvää poliittista suunnanmuutosta, mutta on epäselvää, pystyykö se muuttumaan kansallisvaltioiden instituutiosta kansalaisyhteiskunnan instituutioksi.

Entäpä USA? Sillä voi olla valtaa pysäyttää konflikti lyhyellä tähtämellä, mutta en usko, että Israelin pitkäaikainen tukija voi toimia itse neuvottelutilanteessa "kolmantena osapuolena". Ei pidä myöskään unohtaa, että USA on ollut se taho, joka on innokkaimmin luotsannut globaaleja sotavoimia eri alueiden siviiliväestöjen kimppuun konfliktinratkaisun nimissä, eikä sillä ole juuri arvostusta arabimaissa. Oslon prosessi saatiin käyntiin nimenomaan ilman USA:ta.

Ehkäpä EU:lla ja Arabiliitolla voisi olla eniten mahdollisuuksia neuvottelujen välittäjinä. Itseään sivistyksellisenä saarekkeena mainostavalla EU:lla olisi mahdollisuus ottaa vastuuta sanoistaan. Yhteistyön avaaminen Arabiliiton kanssa olisi lisäksi jotain uutta maailmassa, jossa "terrorismin vastainen sota", päinvastaisista korupuheista huolimatta, uhkaa luoda kuilua läntisten ja arabikulttuurien välille. Arabiliiton tuki olisi luultavasti olennaista myös mahdollisimman monen arabiosapuolen saamiseksi mukaan prosessiin.

Loppujen lopuksi meillä kaikilla on vastuu tulevaisuuden konfliktien hallinnasta. Konfliktien uudenlainen luonne vaatii uusia konfliktien ratkaisumenetelmiä ja instituutioita. Sellaisia, jotka eivät perustu kansallisvaltioiden menneelle järjestykselle. Uudet instituutiot ja menetelmät sekä niiden legitimitetti eivät synny tyhjästä, vaan ne on synnyttävä tukemalla globaaleja kansalaisyhteiskuntaprosesseja.

JUKKA PELTOKOSKI

Suojelevatko miehitettävät miehittäjä?

VIIME PÄIVINÄ ISRAELIN armeija ja aseelliset palestiinalaisryhmät ovat ilmaisseet yhteistä intressiä esittää samalla tavoin vääristynyttä kuvaa todellisuudesta. Molemmat osapuolet liioittelevat suuresti puhuessaan "palestiinalaisten sotilaallisesta vastarinnasta" Israelin armeijan tunkeutuessa pakolaisleireille - ja eilen Ramallahiin - viitaten "taisteluihin" ja "tulitaisteluihin".

Qalqilyahissa ja Deheishehissä, joissa tehtiin tietoinen ja maltillinen päätös olla osallistumatta näytökseen, jota kutsutaan "sotilaallisen invaasion vastustamiseksi ja torjumiseksi", armeija ei voinut puhua "taistelusta". Siitä huolimatta kun raportoitiin kahden palestiinalaisen kuolleen Qalqilyahissa, kielenkäytössä tapahtui automaattinen lipsahdus ja heidän sanottiin "kuolleen tulitaistelussa." Sellaisia taisteluita ei kuitenkaan kaupungissa ollut.

Tämä ei merkitse sitä, etteivätkö palestiinalaiset olisi yrittäneet vastata Israelin joukkojen tuleen joillakin leireillä ja nyt Ramallahissa. Mutta se kova hinta, jonka viime aikojen hyökkäyksissä kuolleiden israelilaisotilaiden perheet ovat joutuneet maksamaan, auttaa pyyhkimään pois oikean kuvan tilanteesta - Israelin armeija ei käy taisteluita miehityksillä alueilla. Enimmillään sillä, kaikkine sofistikoituneine aseineen, on vastassa muutamia aseistautuneita ryhmiä ja yksilöitä, joiden aseistus on paljon heikompi ja joilla on vain alkeiskoulutus taistelutätköistä.

Aseistautuneille ryhmille on tärkeää saada toimintansa näyttämään "kansan-

nousulta". He sekoittavat oman intohimonsa tarttua aseisiin ja kuolla siinä, mitä täysin vakuuttuneina pitävät itsenäisyysotanaan, ja tulokset, jotka heidän valmiudellaan taistella yhtä maailman voimakkaimmista armeijoista vastaan saavutetaan.

Israelin armeijalle ja hallitukselle on tärkeää puhua taistelusta ja antaa mielikuva, että molemmat osapuolet ovat tasavertaisia haudaten näin tosiasian, että useimmat palestiinalaisuhrit ovat siviilejä tai turvallisuusjoukkojen jäseniä, jotka, vaikka olisivatkin aseistautuneita, pysyivät taistelujen ulkopuolella. Ja armeijalle ja hallitukselle on aivan yhtä tärkeää piimittää tosiasia, että Israelin armeija on miehittäjä miehityksillä alueilla. Vain täydellisen ylivoimansa johdosta Israel on kykenevä kontrolloimaan kolmen miljoonan palestiinalaisen elämää ja takaamaan siirtokuntien olemassaolon palestiinalaisten maalla.

Molempien osapuolien - Israelin armeijan ja aseistautuneiden palestiinalaisten - kerskailujen välinen kuilu ja vähäiset tulokset, joita palestiinalaisten sissihyökkäyksillä sotilaita vastaan on saavutettu, ajavat useimmat palestiinalaiset tukemaan itsemurhapommittajia Israelin alueella ja israelilaisia vastaan. Nämä murhahyökkäykset nähdään ainoina merkittävänä vastatoimina Israelin armeijan toimenpiteille palestiinalaisen siviiliväestön parissa. Mutta ne kertovat myös aseellisen vastarinnan rajoituksista.

Useimmat palestiinalaiset tietävät, että heidän nuorisonsa kerskailee. Mutta Is-

raelissa uskomus, että armeija todellakin käy sotaa, toisin sanoen on mukana josakin jollain tavalla "symmetrisessä," perustuu silmiinpistävästi siihen tosiasiaan, että israelilaiset haluavat pitää palestiinalaishallintoa suvereenina poliittisena suureena.

Tällä väärällä mielikuvalla on syvät juurensa Oslon rauhanprosessin vuosisa ja siinä vääristyneessä kuvassa todellisuudesta, jota Israelissa noina vuosina vaalittiin. Israel hankkiutui hyvin nopeasti eroon yhteiskunnallisista velvoitteista miehityksillä alueilla, jotka jäivät miehityksiksi, koska Israelin armeija pysyi ylimpänä vallankäyttäjänä kaikilla vuonna 1967 vallatuilla alueilla. Tätä kutsuttiin "siviilihallintoon siirtymiseksi". Palestiinalaishallinnon vastuulle annettiin kolmen miljoonan palestiinalaisen yhteiskunnallisten asioiden hoito, kuten viemärinti, koulutus ja tienrakennus. Näin israelilainen ja läntinen yleisö saattoivat uskoa, että "miehitys on loppunut."

Mutta Israel - ja länsi - ei kiinnittänyt mitään huomiota siihen tosiasiaan, että kyseessä oli ihmisten hallinnollinen kontrolli, jolla ei ollut valtaa suurimmalla osalla alueesta, jossa he elivät ja jolla ei ollut mitään mahdollisuuksia kehittyä, mikä on perusvaatimus jokaiselle hallitukselle. Israelilaiset ja länsi eivät myöskään huomanneet - tai tienneet - että lähes jokainen palestiinalaishallinnon tehtävä vaati israelilaisten viranomaisten hyväksynnän. Israel ja ulkomaailma näkivät suvereniteetin ulkoiset koristukset - oman lipun, lentokentän, vankilat, turvallisuusjoukot ja näytösoikeudenkäynnit - to-

distuksena siitä, että palestiinalaisten suvereniteetti on toteutettu. Unohdettiin tosiasia, että Israel kontrolloi silloin - ja kontrolloi edelleen - kaikkia ulkoisia rajoja, matkustamista länsirannalla sekä sieltä Gazaan ja takaisin, vesivarantoja, taloutta, väestön liikkeitä miehityksillä alueilla ja palestiinalaisväestön rekisteröimistä.

Samoin kuin Israelin asevoimien ja aseistautuneiden palestiinalaistelijoiden kumppanuus tuottaa väitteitä "taisteluista" silloin kun sellaisia ei ole ollut, samoin myös Israelin hallitusten ja palestiinalaisten johdon kumppanuus haluaa esitellä palestiinalaisten itsehallintoalueet poliittisesti itsenäisiksi kuvaillen alue A:ta "miehityksestä vapaaksi". Toinen intifada oli suoraa seurausta tästä todellisuuden vääristelystä.

Israelin jatkuva kontrolli ei ole estänyt eikä estä edelleenkaan israelilaista yleisöä kutsumasta rajoitettuja, kantonisoituja, sirpaleisia "autonomisia" alueita, jotka on pilkottu toisistaan erotetuiksi erillisalueiksi, "valtioksi". "Valtioksi", jolla on samanlainen - itse asiassa suurempi - vastuu kuin "naapurillaan" Israelilla muttei samoja oikeuksia. "Valtioksi", jota pidetään hyökkääjänä. Näin olemme tuleet pisteeseen, jossa miehityksille sanotaan, että heidän tehtävänsä on turvata miehittäjän rauha ja turvallisuus.

AMIRA HASS

13.3.2002

Kirjoittaja on israelilaisen Ha'aretz-lehden toimittaja.

Sanat eivät enää riitä

ERÄÄNÄ PÄIVÄNÄ ajoin Jerusalemista takaisin Ramallahiin, kun pikkubussi pysäytettiin Al-Ramin tarkastusasemalle - muutaman mailin päässä Qalandiyan tarkastuspisteessä, joka toimii Ramallahin "porttina". Kaikki liikenne oli pysäytetty. Tarkastusasemaa ylläpitäneet israelaiset poliisit olivat ampuneet kuoliaaksi 11-vuotiaan pojan, joka makasi kasvoillaan kadulla veren virratessa katukiveykselle. He väittivät, että hän kantoi pommia selkärepussaan. Niinpä ketään ei päästetty lähelle, ei ambulanssia, ei pojan äitiä. Tietenkään hänellä ei ollut mukanaan mitään sellaista - hän oli matkalla koulusta kotiin. Hän oli uusi Israelin rasistisen politiikan uhri, jonka mukaan kaikki palestiinalaiset ovat terroristeja.

Tuntia myöhemmin kävelin koko alueen halki ja nousin toiseen pikkubussiin kulkeakseni loppumatkan Qalandiyaan. Kaikki puhuivat siitä, mitä oli tapahtunut. Mutta heillä oli vaikeuksia löytää oikeaa sanaa kuvaamaan sitä - rikollista, kauheaa, hirvittävää, hirmuteko. Silloin ymmärsin, että nämä sanat ovat riittämättömiä kuvaamaan sitä, mikä juuri oli tapahtunut ja mitä tapahtuu kaikkialla palestiinalaisalueilla. Ja ymmärsin myös, että eivät vain nämä sanat olleet riittämättömiä, myöskään muilla sanoilla ei enää ole merkitystä, sanoilla kuten "terroristi" tai "vastatoimi" tai "kiihotus" tai "tulitauko." Tuntuu siltä, että jopa sanostamme on Israelin palestiinalaisiin kohdistaman aggression uhri.

Istuttuani alas kirjoittamaan tämän artikkelin tarkastin, olinko saanut uusia

sähköpostiviestejä. Olin saanut yhden Tulkaremissa asuvalta ystävältäni Linalta, jonka setä tapettiin, kun Israelin armeijan hiljattain hyökkäsi kaupunkiin. Hän vuosi kuiviin kadulla sotilaiden ammuttua hänet ja estettyä lääkintähenkilökunnan tulon loukkaantuneiden luokse. Luonnollisesti Linalla on vaikeaa tulla toimeen tämän tragedian (taas yksi sana, jolta on riistetty merkitys) kanssa. Niinpä avasin viestin ja luin Linan tädin forwardoidun viestin. Siinä kerrottiin:

"Haluaisin jakaa kanssasi tarinan, jonka minulle kertoi Em Naif, isoäitisi ja Ziadin äiti, kun hän menetti ensimmäisen poikansa Mamounin, 15-vuotiaan, Intifadan aikaan pääsiäissunnuntaina monta vuotta sitten. Kun Mamoun hiipi ulos talosta ripustaakseen Palestiinan lipun puhelinyöväeseen keskellä yötä, hänet ammuttiin kuoliaaksi. Mamounista tuli 15 vuoden ikäisenä Tulkarimin ensimmäinen "marttyyri"... Hänen ruumiinsa löydettiin seuraavana aamuna. Jarradin kaupunginosassa asuvan perheen miehet kantoivat ruumiin kotiin. Em Naif valmistti Mamounin haudattavaksi, ja kun miehet kantoivat hänen ruumiinsa hautaan, heidät kaikki pidätettiin, vietin koululle ja pidettiin siellä vankeina... Sotilaat määräsivät ulkonaliikkumiskiellon Jarradin kaupunginosaan... Muutaman viikon kuluttua, kun ulkonaliikkumiskiello oli poistettu, Em Naif lähti kotoaan mennäseen Tulkarimin keskustaan tapaamaan vanhempaa siskoaan - leskeä, joka oli ollut sairaana...Tuohon aikaan kaupungin kadut oli suljettu sementtitynnyreil-

Molemmat sivun tekstit sekä paljon muutakin aiheeseen liittyvää tutustumisen arvoista informaatiota löytyy Israelin Indymedian sivuilta: <http://www.indymedia.org.il>

Joukko Israelissa ja muissa maissa asuvia juutalaisia julkaisi huhtikuussa 2001 aloitteen maailmanlaajuisesta israelilaisten tuotteiden ja maahan suuntautuvan lomamatkailun boikottikampanjasta niin kauan kuin miehitys jatkuu. Kampanjaa tukevan vetoimuksen voit käydä allekirjoittamassa osoitteessa: <http://www.matzpun.com>

lä... sotilaat seisoivat vartiassa katoilla... Kun hän käveli katuja pitkin kohti siskonsa kotia, katolta katolle hyppinyt israelilaisotilas kaatui... Sotilaspoika makasi rakennusjätkekasassa hänen jaloissaan - poika kuiskasi hiljaa "äiti, äiti...". Em Naif otti minua kädestä ja kertoi: "tämän pojan ja minun poikani Mamounin välillä ei ole MITÄÄN eroa."

Luettuani tämän tarinan ja pyydeyttyäni Linaa rohkaisemaan mielensä ja olemaan antautumatta vihalle, ymmärsin, että on yhä yksi sana, joka on säilyttänyt merkityksensä - lähinnä koska sitä käytetään täällä niin harvoin. Tämä sana on "ihmisyyys". Vaikka tuon tarinan tapahtumat sijoittuvat vuosien 1987-1993 intifadaan, tiedän että samanlaista tapahtuu yhä tänään - vaikkapa silloin kun Palestiinan Punaisen Puolikuun lääkintämiehet antoivat hoitoa joukkolle uudisasukkaita (kyllä, uudisasukkaita), vaikka Israelin armeija on ampunut heitä. Tai kun palestiinalaishallinto muutamaa kuukautta sitten tarjosi ambulanssejaan pelastusoperaatioon, kun juhlarakennus oli romahtanut (mistä Israel kieltäytyi).

Miehitys perustuu kykenevät tekemään sen minkä tekevät - heitä opetetaan ja rohkaistaan olemaan näkemättä palesti-

nalaisia ihmisiä. En usko, että israelilaiset sotilaat ovat luonnostaan pahoja, mutta uskon, että silloin kun he palvelevat miehityksillä alueilla tai lentävät lentokoneilla ja helikoptereilla pommittaen kaupunkeja, he unohtavat oman ihmisyytensä ja näin ollen ovat haluttomia ja kyvyttömiä näkemään sortamansa ihmisten ihmisyyttä. Sillä jos he näkisivät, kaikki romahtaisi - kuten eräs sotilas, joka pari viikkoa sitten jätti tehtävänsä kieltäytyen enää täyttämästä epäinhimillisistä käskyistä.

Sitten kun Israel viimein ymmärtää, että miehitys on konfliktin perimmäinen syy ja toimii sen mukaisesti lopettamalla sen ja antamalla palestiinalaisten elää vapaudessa, sanoilla, joita tarvitsemme selittämään ja ymmärtämään maailmaamme, on taas merkitys. Siihen saakka "inhimillisuus" pysyy sanana, jolla on merkitys muttei käyttöä, ja ihmisten kärsimykset jatkuvat.

ADAM SHAPIRO

18.3.2002

Adam Shapiro on yhdysvaltalainen ihmisoikeusaktivisti, joka asuu Ramallahissa.

Ohmets Lesarev – Rohkeus kieltäytyä

ASEISTAKIELTÄYTYMISEN KAIKKI eri muodot ovat nousseet Israelissa uuteen kukoistukseen palestiinalaisalueiden verisen miehityksen jatkuessa ja sodan vaatiessa yhä uusia uhreja Israelin armeijan reserviläisten joukosta. Kieltäytyjistä merkittävimmässä osassa eivät ole johdonmukaisesti kaikkea väkivaltaa kaihtava pasifistiaseistakieltäytyjien vähemmistö. Israelin hallitus ei ole kovin huolissaan tuhansista "harmaista aseistakieltäytyjistä", jotka ovat vältäneet palveluksen väärennyillä lääkärintodistuksilla tai muilla asiakirjoilla. Pahin ongelma eivät edes ole ne tuhannet reserviläiset, jotka ovat kadonneet luvattomien poissaolojen tielle.

25. tammikuuta, ennen konfliktin viimeaikaista kärjistymistä, 50 reserviupseeria ja aliupseeria julkaisi Israelilaisessa sanomalehdessä julistuksen, jossa he ilmoittavat kieltäytyvänsä palvelemasta miehityksellä alueilla, siirtokuntien sodassa. Nyt huhtikuun lopulla allekirjoittajia on 427. Isänmaalliset upseerit ja sotilaat, veteraanit, jotka kieltäytyvät taistelemasta sodassa, jota he pitävät oikeudettomana, on kova isku Israelin oikeiston propagandalle: Useat julistuksen alkupeleisistä allekirjoittajista kantavat uskonnollisen sionismin tunnusta rinassaan – heitä on turha yrittää leimata antisemitteiksi. Sotien veteraaneja on myös vaikea kutsua pelkureiksi tai isänmaanpettureiksi. He sanovat olevansa valmiita sotimaan missä tahansa sodassa, jota käydään Israelin valtion puolustamiseksi – ei toisen kansan sortamiseksi. Kymmeniä heistä on jo tuomittu vankeusrangaistuksiin, ja muutamia jo kahdesti.

Kirjoittamishetkellä Israelin sotilaskivakiloissa istuu 36 aseistakieltäytyjää, enemmän kuin koko vuoden 2001 aikana. Heistä suurin osa on Ohmets Lesarev, rohkeus kieltäytyä -julistuksen allekirjoittaneita reserviläisiä, mutta samoissa kivakiloissa istuu myös ehdottomia aseistakieltäytyjiä. Tuomittuja kieltäytyjiä on myös odottamassa tuomion täytäntöönpanoa vankiloiden ruuhkautumisen vuoksi.

Vaikka aseistakieltäytyminen perinteisesti on tarkoittanut kieltäytymistä kaikesta sodasta, ei kieltäytyminen yhdestä tietystä sodasta ole aivan uusi aseistakieltäyty-

misen muoto. Laajassa mittakaavassa sitä on esiintynyt ainakin Vietnamin sodan aikana Yhdysvalloissa ja viime vuosikymmenellä Bosnian ja myöhemmin Kosovon sodan aikana Jugoslaviassa.

Serbialaiset sotilaat, jotka kieltäytyivät taistelemassa Milosevicin sodissa, määriteltiin länsimaissa sotilaskarkureiksi. Näin heiltä evättiin oikeus pakolaisen statukseen ja tie länteen suljettiin. Ei siis ole yllättävää, että suurin osa Belgradin yliopiston professorin Silvano Bolcicin laskujen mukaan 220 000:sta sotien aikana maanpakoon lähteneestä nuoresta suuntasi itään, pääasiassa Unkariin, jossa muutamat länsimaalaiset aseistakieltäytyjäjärjestöt olivat auttaneet organisoimaan luvattomasti pois palveluksesta oleville turvataloja. Yksin Budapestista tuli koti 20 000 kutsuntakieltäytyjälle.

Milosevicin vallan kaaduttua Jugoslavian parlamentti hyväksyi lopulta 12.1.2001 armahdulain, jolla armahdettiin ne tuhannet, jotka kieltäytyivät taistelemasta, sekä lähes 1000 poliittista vankia. Ja kuitenkin monilla niistä tuhansista oli yhä edessään ne ongelmat, jotka heitä odottivat heidän pyrkiessään saavuttamaan takaisin paikkansa kotiyhteisönsään.

Myös Israelissa valikoiva kieltäytyminen on tunnettu jo vuoden 1982 hyökkäyksen Libanoniin aikana. Sodasta kieltäytyi satoja sotilaita, joista 168 sai vankeusrangaistuksen ja osa useampia perättäisiä tuomioita. Tuolloin perustettiin myös jälleen aktiivinen Yesh Gvul -resvinkieläytyjien tukijärjestö.

Ensimmäisen intifadan aikana kieltädyttiin jälleen sotimasta, ja jälleen armeija jätti monia kieltäytyjiä tuomitsematta. Vankilaan päätyi vajaat 200 miestä, mutta Yesh Gvul arvioi kieltäytyjien määrän olleen kymmenkertainen.

Israelin nykyisessä tilanteessa erona aikaisempiin on merkittävää, että julkisten kieltäytyjien joukkoon lukeutuu niin monia menestyneitä nuoria upseereja, heitä jotka kenties tulevaisuudessa johtaisivat koko maan armeijaa. He pyrkivät myös aktiivisesti saamaan Israelin kansan liikkeelle siirtokuntien sotaa vastaan käyttäen hyväksi Israelin mediaa – ja

me Libanonin). Matkoillani Samarian mutkitteluilla teillä ja Juudean kukkuloilla, sydämeni kääntyi kohti Israelin maan näköaloja ja kuitenkin sama sydän katkeroitui joka päivä – joka aamu – kun lähdin panemaan täytäntöön Israelin valtion katkeraa hallintoa maan asukkaista.

Joka päivä kuvittelin itseäni kaupungin kadulla, Tel Avivissa tai Netanyassa, Haderassa tai Afulassa, pakotettuna pysähtymään matkallani ostoksille tai kouluun ja käymään läpi nöyryyttävä henkilönlisyytarkistus ja pyyhkimään pois seinäkirjoitus, jonka ohi satuin vain kävelemään. Mitä minä tekisin selaisessa tilanteessa? Mitä sionistinen kasvatukseni ohjaisi minut tekemään? Millaiseen nuorisjärjestöön liittyisin?

Sitten tulivat mellakat, sitten Intifadat, sitten suhteellinen rauha palautettiin ja sitten rauhattomuus. En voi edes alkaa kuvailla pidätyksiä, kidutusta ja fyysisistä ja psyykkistä kärsimystä, joita me aiheutimme

aivan kaltaisillemme ihmisille, ja yhä aiheutamme. Enkä puhu läheisistä ystäväistäni, jotka kärsivät psyykkisesti tai henkisesti niiden tekojen vuoksi, joihin he osallistuivat tai joita he olivat todistamassa. Enkä toisista, jotka ovat jättäneet Israelin tai ovat muulla tavoin lopettaneet ase- tai reservin palveluksensa.

Monia vuosia olen kantanut sisälläni tunnetta, että erehdyin tehdessäni päätöksen täyttää velvollisuuteni sotilaana ja upseerina. Ajatus, että armeijan päälliköt ja hallituksen ministerit toimivat järkevästi, ja että minun vastuullani on puolustaa maatani kunnes arabit ymmärtävät, että heidän on pakko suostua rauhaan, sumensi tunteeni. Ajatus toimimisesta yleisestä mielipiteestä mitenkään poikkeavalla tavalla pelotti minua. Kuitenkaan ristiriita inhimillisen moraalin ja velvoitteen täyttää käskyt ja olla solidaarinen ei koskaan lakannut hetkeksikään.

- Me, Israelin puolustusvoimien taisteluihin osallistuvat reserviupseerit ja sotilaat, jotka kasvatettiin sionismin periaatteiden mukaisesti palvelemaan Israelin kansaa ja valtiota ja uhrautumaan niiden puolesta, jotka olemme aina palvelleet etulinjalla ja jotka olimme aina ensimmäisiä toteuttamaan minkä tahansa tehtävän, kevyen tai raskaan, suojellaksemme Israelin valtiota ja vahvistaaksemme sitä.
- Me, taisteluihin osallistuvat upseerit ja sotilaat, jotka olemme palvelleet Israelin valtiota pitkien viikkojen ajan jokaisena vuonna huolimatta kalliista hinnasta, jonka olemme siitä henkilökohtaisessa elämässämme joutuneet maksamaan, jotka olemme olleet reserviläiskommenuksilla kaikkialla miehityksellä alueilla ja joille on annettu käskyjä ja määräyksiä, joilla ei ole mitään tekemistä maamme turvallisuuden kanssa ja joiden ainoa tarkoitus on ylläpitää hallintaamme Palestiinan kansan yli. Me, jotka olemme silmillämme nähneet sen verisen veron, jonka tämä miehitys molemmilta puolilta vaatii.
- Me, jotka tunnemme, kuinka meille miehityksellä alueilla annetut käskyt tuhoavat kaikki ne arvot, jotka olemme omaksuneet kasvaessamme tässä maassa.
- Me, jotka nyt ymmärrämme kuinka miehityksen hinta on Israelin puolustusvoimien inhimillisen luonteen menettäminen ja koko Israelin yhteiskunnan turmeltuminen.
- Me, jotka tiedämme, että miehityksellä alueet eivät kuulu Israeliin ja että kaikki siirtokunnat on lopulta välttämätöntä purkaa.
- Täten julistamme, ettemme enää taistele tässä siirtokuntasodassa.
- Emme jatka taistelua vuoden 1967 rajojen takana hallitaksemme, karkoittaaksemme, näännyttääksemme ja nöyryyttääksemme kokonaista kansakuntaa.
- Täten julistamme, että tulemme jatkossa palvelemaan Israelin puolustusvoimissa kaikissa tehtävissä, jotka palvelevat Israelin puolustusta.
- **Miehitys- ja sortotehtävät eivät palvele tätä tarkoitusta – emmekä tule niihin osallistumaan.**

koko ajan heidän määränsä kasvaa. Entinen oikeusministeri Michael Ben Yair on lausunut heistä: "Historian tuomio tulee olemaan, että heidän kieltäytymisensä oli se teko, joka palautti meidän moraalisen selkärangamme."

SIMO HELLSTEN

Ohmets Lesarev (Rohkeus kieltäytyä) -ryhmän julistus löytyy osoitteesta <http://www.seruv.org.il/defaulteng.asp>. Samassa osoitteessa voi allekirjoittaa myös miehityksellä alueilla palvelemasta kieltäytyvien sotilaiden tukivetoituksen.

Reservinkieläytyjiä tukeva Israelilainen Yesh Gvul (On olemassa raja) järjestö löytyy osoitteesta <http://www.yeshgvul.org>.

Hyvät ystävät,

Monia vuosia olen kantanut sisälläni näkyjä Nabluksen kapeista kaupakaduista, Ramallahin kaduista ja Chan-Yuniksen hiekkateistä, valon ja ilon alueista Lähi-idässä. Näissä paikoissa aloitin asepalvelukseni Israelissa sen jälkeen kun yksikköni palasi Libanonista (siihen aikaan, 1985, uskoimme todella jättäneem-

tökseen olla enää suoostumatta palvelemaan Vihreän Linjan takana. Tulen varmasti jatkamaan kuten tavallista palvelustani Vihreän Linjan sisäpuolella ja osallistun, kuten aina, Israelin valtion ja sen luonteen puolustamiseen. Olen tehnyt tämän päätöksen siinä uskossa, että kansalaistottelemattomuuden lupauksen tekeminen on oikeutettu väline "mielettömän marssin" ja miehityksen vaurioiden lopettamiseen, Israelin kansalaisten etujen ja tulevaisuutemme täällä vuoksi.

OFER BET-HALACHMI

Ote lääkintäjoukkojen majurin, jolla oli rohkeus kieltäytyä palvelemasta miehityksellä alueilla, kirjoitukselta.

Teksti kokonaisuudessaan (englanniksi) löytyy Internetistä osoitteesta <http://www.seruv.org.il>.

Bushin puhe sotatilasta

Tämän lehden numerossa 3/2001 julkaisimme Jan Öbergin ja Jörgen Johanssenin kirjoituksen siitä, minkälaisiin johtopäätöksiin syyskuun 11. päivän tapahtumat voisivat USA:ssa johtaa. Tässä kirjoituksessa Jan Öberg analysoi, mihin johtopäätöksiin ne todellisuudessa ovat johtaneet presidentti George W. Bushin tämän vuoden tammikuussa pitämän, ”kansakunnan tilaa” koskevan jokavuotisen linjapuheen perusteella.

PRESIDENTTI BUSHIN PUHE ”kansakunnan tilasta” oli retorisesti hieno, hän oli itsevarma ja visionääri. Se lohdutti, oletan, amerikkalaisten sieluja. Kongressin jäsenet nousivat seisomaan ja osoittivat hänelle toistuvasti innostuneesti suosiotaan. Olen nähnyt vaivan kuunnella tuon puheen, lukea sen huolellisesti ja analysoida sen. Miksi koen sisimmässäni tämän puheen sotaisaksi, muihin epäkunnioittavasti suhtautuvaksi ja maailmalle pahaa enteileväksi?

Uskon, että meidän kaikkien velvollisuus on nyt yrittää luoda amerikkalaisten kanssa vuoropuhelua siitä tosiasista, että jotkut meistä, jotka missään tapauksessa emme ole ”antiamerikkalaisia”, kokevat kuulemamme ja näkemämme koko ajan vieraannuttavamiksi. Vaikka minut itseni kasvatettiin ihailemaan Yhdysvaltoja; vanhempieni sukupolvi muisti aina korostaa kuinka amerikkalaiset auttoivat Eurooppaa; he muistivat Marshall-avun ja amerikkalaisen yhteiskunnan dynamismia; sen taiteen, kirjallisuuden ja musiikin sekä sen talousihmeen. 1950-luvun lopun ja 1960-luvun USA:ta ihailivat aikoinaan miljoonat ihmiset; sillä oli näkemys yhteiskunnasta ja ihmiskunnasta, jota monet katselivat ylöspäin ja jonka osaksi toivoivat pääsevänsä. Se oli ihanne.

Sen sijaan presidentti Bushin puhe vuonna 2002 herättää minussa pelkoa. Olen syvästi levoton sen johdosta. En voi mitenkään nähdä hänen johtajuuttaan ihanteena. Enkä voi nähdä mitään perustavanlaatuisesti hyvää maailmassa, jossa USA, tai itse asiassa mikä tahansa muu valta, on kaikkivaltainen ja kieltäytyy olemasta muiden tasa-vertainen kumppani.

Itsensä ylentäminen

Puheesta puuttuu nöyryys, itsekritiikki ja erilaisuuden kunnioitus. Presidentti Bush ylistää vain omaa kansakuntaansa siinä määrin, että pidän sitä jo mauttomana. Hän korostaa, ettei se koskaan ole ollut voimakkaampi, ”me” olemme voittamassa sodan, Amerikan lippu liehuu, USA:n asevoimien mahti, ”meidän” asiamme on oikea, Amerikka on rohkea, myötätuntoinen, päättäväinen, tyyni, vastuullinen. Se on niin hyvä, että ”voimme voittaa pahan hyvällä.” Syvästi amerikkalaisesta luonteenlaadusta hän löytää kunnian ja on huomannut että, erityisesti tragediassa, Jumala on lähellä. Amerikka seisoo vapauden ja kaikkien ihmisarvon puolesta.

Lyhyesti sanottuna Amerikka on puhtaasti hyvä ja tekee vain hyvää. Kuitenkin ne, jotka tuntevat yhteiskuntatieteilijä ja ovat nähneet erilaisia maita eri puolilla maailmaa tietävät, että jokaisella yhteiskunnalla on myös vähemmän myönteiset piirteensä. Amerikkalaisessa yhteiskunnassa yhä kummittelevia ongelmia, kuten sen hillitön sisäisen väkivaltaisuus, ei huomioida. Kymmenen kertaa enemmän amerikkalaisia kuolee maanmiestensä murhaamina kuin syyskuuta 11. päivän hyökkäyksessä kuoli.

Toiseksi, kukaan muu maailman johtaja ei puhuisi omasta maastaan tuolla tavalla. Vaikka monet meistä on kasvatettu siihen, että itsestään voi kerskailla vain tiettyyn rajaan saakka, USA:n presidenttiä nähtävästi ei ole, koska hän on sekä itsetyytyväinen että omahyväinen. Voi vain ihmetellä, elävätkö George Bush ja päätöksentekijät ja puheenkirjoittajat hänen ympärillään koko ajan enemmän omassa maailmassaan ja onko heidän käsityksensä itsestään ja kansakunnastaan vääristynyt. Vai uskovatko he, että heidän voimansa on niin suuri, että vain toistamalla sitä mantrana he saavat ihmiset uskomaan sen samalla tavoin kuin lapset madrasasissa oppivat uskomaan Koraaniin ja olemaan esittämättä kysymyksiä?

Bushin maailmasta puuttuvat käsitteet ja toimijat

En jää kaipaamaan pelkästään edespieniä nöyryyden vivahdusta Bushin puheesta. Siitä puuttuvat myös kaikki viittaukset, puhumatka kiitollisuuden ilmaukset, muihin toimijoihin, mukaanlukien liittolaisjärjestöihin. Näin ollen George Bush ei mainitse NATO:a, EU:a, OECD:a, WTO:a tai YK:a. Hän ei mainitse myöskään ihmisoikeuksia tai kansainvälistä oikeutta. Ei mainita, että USA olisi halukas auttamaan maailman ei-etuoikeutettujen köyhyyden, AIDS-ongelman tai terveys- ja sanitaatio-ongelmien lievittämisessä. Sellaiset ilmaukset kuten ”inhimilliset perustarpeet”, ”maailmanlaajuinen kehitys”, ”maailmanlaajuiset ympäristöongelmat” eivät esiinny kertaakaan.

Emme myöskään saaneet kuulla, mitä Bushin hallinto aikoo tehdä välttämiseksi sen mystisen fiaskon toistumisen, jota syyskuun 11. päivä merkitsi CIA:lle ja FBI:lle. Itse asiassa ei viitata mitenkään minkäänlaisen amerikkalaisen yhteiskunnan tai sen poliittisten instituutoiden uudistamiseen paitsi kouluihin. Ei mainita taloudellisen vallan keskittymistä monikansallisille yrityksille tai sotilasteolliselle kompleksille, jonka presidentti Eisenhower kerran kauan sitten uskalsi mainita ongelmaksi. Lisäksi sana demokratia puuttuu.

Uhkien ja niiden ratkaisun määrittely muun maailman puolesta, konsultaatiota ei tarvita

Seuraavaksi USA:n edut sekoitetaan systemaattisesti maailman etuihin. Tai toisin ilmaistuna, kyseessä on uskomus, että amerikkalaiset arvot ovat universaaleja ja siellä missä niitä ei hyväksytä, ne tulisi hyväksyä. Tätä voisi kutsua projektiksi, missioksi tai presidentti Bushin puheen imperialistiseksi aspektiksi. Hän ilmoittaa myös uusien ”vapausjoukkojen” perustamisesta, jotka muun ohella tulevat ”levittämään amerikkalaista myötätuntoa läpi koko maailman.” Ne ”edistävät kehitystä, koulutusta ja mahdollisuuksia islamilaisessa maailmassa,” hän ilmoittaa.

Presidentti esittelee myös idean koko maailmaa koskevasta ame-

rikkalaisesta oikeudesta - ei kansainvälisen yhteisön, ei Amerikkaa tukevan liittokunnan, ei YK:n oikeudesta. ”Asevoimamme ovat tehneet viestin selväksi jokaiselle USA:n viholliselle: edes kymmenen tuhannen kilometrin päässä, valtamerten ja mannerten takana, vuorenhuipulla tai luolassa, et voi paeta tämän kansakunnan oikeutta.” Tämä tarkoittaa, että missä ikinä Yhdysvaltojen ulkopoliittikan johto päättää nähdä vihollisen, sinne USA tuo pakolla oman oikeutensa (juridisessa, poliittisessa ja psykologisessa mielessä). Sen voi tulkita tarkoittavan vain sitä, että USA:n oikeus kumoaa kansainvälisen oikeuden yhtä hyvin kuin vihollismaiden lait.

Se mikä uhkaa maailmaa on se mikä uhkaa Amerikkaa. Mikä on pahaa USA:lle on pahaa maailmalle. Amerikalla on näin ollen velvollisuus ja etuoikeus puolustaa muita, joita Washingtonissa sijaitsevan johdon mukaan myös uhataan. Vain USA määrittelee uhat, prioriteetit ja käytettävät keinot. Se tulee, saattaisi tulkita, puolustamaan itseään ja maailmaa hinnalla millä hyvänsä. Niitä, jotka eivät ehkä jaa presidentti Bushin havaintoja ja maailmanselitystä, hän varoittaa: ”jos he eivät toimi, Amerikka toimii.” Puhe sisältää myös toisen varoituksen: ”Kaikkien kansakuntien tulee tietää: Amerikka tulee tekemään sen, mikä on välttämätöntä Amerikan ja sen liittolaisten suojelun yllätyshyökkäykseltä.” Näin muulle maailmalle kerrotaan, sen kanssa ei neuvotella.

Tämä täytyy ymmärtää perustavasti hyvän kansakunnan määrittelyn valossa; kansakunnan, joka ei ole koskaan tehnyt mitään väärää eikä tule tekemäänkään ja näin ollen (loogisesti) tietää, mikä on parasta muille. Niinpä heidän kanssaan ei ole tarvetta edes keskustella.

Maailma on ”hyvän ja pahan” taistelua

Maailma, jonka George Bush jakaa kansamme puheissaan, on yksinkertainen, lähes primitiivinen. Se on älyllisesti huijaus. On pahoja ihmisiä ja hyviä ihmisiä, aivan kuten lännenelokuissa, ja USA on päättänyt kuka on kuka. Bush on ylpeä siitä, että Amerikka on ”vanginnut, pidättänyt ja vapauttanut maailman [tappanut - JO] tuhansista terroristeista”. Hän puhuu ”pahan akselista”, jonka muodostavat Pohjois-Korea, Irak ja Iran, samalla tavoin kuin Reagan viittasi Pahan valtakuutaan, Neuvostoliittoon. Meidän tulee kukistaa paha, ”paha on todellista ja sitä tulee vastustaa.”

Niinpä on ehdoton Paha ja ehdoton Hyvä, musta ja valkoinen. On ”meitä ja heitä”. Terrorismi on nyt korvannut kommunismin. Kylmän sodan retoriikka on palannut. Kaikki todellisen maailman monimutkaisuudet palautetaan tähän kaavan. Jos tätä maailmankuvaa tarjottaisiin vain kotimaiseen käyttöön, eurooppalaiset kuten minä tahtoisivat uskoa, että amerikkalaiset ovat liian fiksuja ja liian hyvinkoulutettuja uskoakseen tuollisiin kypsy-

monimutkaisesta maailmastamme. Jos tämä puhe edustaa maailman voimakkaimman päätöksentekijän todellista hallitsevaa maailmankuvaa, Bushin hallinto kaipaa kipeästi apua hyvää tarkoitavilta asiantuntijoilta monilla aloilla. Amerikan ulkopoliittikkaa tukevien älyllisten olettamusten tulee kohota kapakariitelyn älyllisten olettamusten yläpuolelle.

Amerikkalainen ainutlaatuisuus, nationalismi, hyvyys ja valittuna oleminen

George W. Bush esittää mielikuvan ainutlaatuisesta USA:sta, joka seisoo muun ihmiskunnan yläpuolella, tuomarina ja pelastajana. Se ei ole kansainvälisen yhteisön jäsen tai muiden yhteistyökumppani. Olen työskennellyt maissa, joissa vaikuttaa voimakas kansallistunne – itse asiassa nationalismi – kuten Kroatiassa, Serbiassa, Somaliassa ja Japanissa. Kuitenkin niiden nationalismi kalpenee vertailussa amerikkalaiseen nationalismiin, jota on viljelty syyskuun 11. päivän jälkeen ja jota puheissa edistetään. Siinä, että kriisin hetkellä seisotaan yhdessä tai oman maansa rakastamisessa ei todellakaan ole mitään vikaa, ehkä sitä pitäisi kutsua pikemminkin patriotismiksi. Mutta mikäli patriotismi tarkoittaa sitä, että pitää itseään ensimmäisenä ja tekee kaikista muista alempia tai näkymättömiä, kyseessä on nationalismi tai shovinismi.

”Amerikka tulee johtamaan puolustamalla vapautta ja oikeutta, koska ne ovat oikeita ja tosia ja muuttumattomia kaikille ihmisille kaikkialla.” Tämä on joko tyhjä tai vaarallinen väite. Se jättää huomiotta, että näitä arvoja voi tulkita ja toteuttaa käytännössä eri tavoilla. Se kieltää muiden oikeuden tehdä niin. Mutta sen jälkeen Bush lisää, aivan kuin tuntien että on menossa vähän liian pitkälle: ”Meillä ei ole mitään aikomusta tuputtaa kulttuuriamme – mutta Amerikka tulee aina pysymään horjumattomana.”

Amerikan valittuna oleminen saa oikeutuksensa kahdesta lähteestä: Historiasta, ”Historia on kutsunut Amerikan ja liittolaisemme toimintaan”, ja Jumalalta, ”Jumala on lähellä”. Näin ollen Bush näkee Amerikan kansan – lähes raamatullisessa mielessä – valittuna kansana; Historian ja Jumalan valitsemana. Mutta onko tässä kyseessä mikään muu kuin kristillinen fundamentalismi, joka taistelee muita fundamentalismeja vastaan?

Kuten mainittua, ”vapausjoukot” tulevat levittämään amerikkalaista myötätuntoa – aivan omanlaistaan – ja edistävät kehitystä, koulutusta ja mahdollisuuksia islamilaisessa maailmassa. Saattaisimmeko kuvitella presidentti Bushin kutsuvan samankaltaiset joukot islamilaisesta maailmasta tekemään jotakin samanlaista kaikkialla Amerikassa?

Amerikkalainen militarismi saattaa merkitä kansainvälisen demokratian loppua

Lopuksi on ehtymätön ajautuminen kohti militarismia, ylpeys yliverituksesta teknis-sotilaallisesta mahdista. Bush kertoo ylpeänä maailmalle, että USA kuluttaa 30 miljoonaa dollaria päivässä sodankäyntiin, että kyseessä on vasta sodan alku ja että paljon enemmän tarvitaan. Tämä merkitsee sitä, että hänen Afganistanin jälleerakentamiseen lähettämänsä apu vastaa terrorismin vastaisen sodan kymmenen päivän budjettia, eli sen verran myötätun-

nosta. USA:n sotilasbudjetti on 400 miljardia dollaria, noin puolet – 50% - koko maailman sotilasmenoista.

USA:lla on noin kymmenen kertaa korkeammat sotilasmenot ja näin ollen ehkä kaksikymmentä kertaa suurempi sotilasteknologinen kapasiteetti kuin kaikilla sen suunnitelluilla vihollisilla ja rois-tovaltioilla yhteensä. Miksi jotakin noin vahvaa riivaa ajatus uhattuna olemisesta noin paljon? On tämä terve vai yhä enemmän patologinen, vainoharhainen vastaus? Onko psykologisesti oikeutettua, että syyskuun 11. päivä johtaa tuollaisiin toimenpiteisiin, vai käytetäänkö tuon päivän tapahtumia hyväksi muissa tarkoituksissa?

Tämän päivän USA on historian voimakkain kansakunta. Ei mikään muu toimija tai toimijoiden ryhmä voi suostutella sitä tekemään sen mitä se ei halua tai pidättäytymään siitä mitä se haluaa. Amerikkalainen maailmanherrsus on mahdollista. Se sotii jokaista kuviteltavissa olevaa kansainvälisen demokratian määritelmää vastaan. Jopa täydellisen hyväntahtoinen toimija, joka on kyvykäs sanelemaan politiikkansa muiden tahtoa vastaan, on lähempänä autoritarianismia kuin demokratiaa.

Pointtini ei ole se, ettei Amerikkala tulisi olla tällaista asemaa nykyisessä ja tulevaisuuden maailmassa (ainakin siihen saakka kun toisia toimijoita nousee kilpailemaan valasta). Pointtini on, ettei minkään yksittäisen toimijan, ideologian tai politiikan, ei edes vaikka sitä johtaisi Gandhi, Mandela tai äiti Theresa, tulisi saada noin paljon valtaa kaikkien muiden yli.

Miksi Bushin Yhdysvallat on vaarallinen

Muiden huomiotta jättäminen, itsensä korostaminen, omien arvojen projisointi kaikkialle maailmaan, maailman monimutkaisuusien epätodellinen ymmärtäminen, itsen ainutlaatuistaminen ja itsepetokselinen ajatus siitä, että on ainoa hyvä ja näin ollen Historian ja Jumalan valitsema. Yhdistä nämä elementit lähes käsittämättömän valtaviin tekniisiin ja taloudellisiin voimavaroihin, jotka on pyhitetty pitkäaikaisen, maailmanlaajuisen sodan käymiseen. Ja saat kaavan, joka väistämättä tuottaa enemmän vahinkoa kuin hyvää kaikille, mukaanlukien USA:lle itselleen.

Jos Yhdysvaltojen johto ei halua olla muun maailman rinnalla vaan sen edellä ja yläpuolella, se toimii vastoin sekä omia että koko maailman etuja. Maailmansota tai täydellinen kaaos saattaa muuttua todellisuudeksi jossain vaiheessa matkalla kohti tällaista sivilisaatio-naalista rappiota.

Niin vaikeaa kuin se saattaakin olla, USA:n ihailijoiden ja liittolaisten on todellakin aika pukea huolensa sanoiksi. Kuinka voimme opettaa amerikkalaiset ymmärtämään, että on olemassa todellisia syitä, joiden takia jotkut meistä näkevät heidän suuren kansakuntansa entistä enemmän pikemminkin uhkana kuin siunauksena ja ihan- teena?

JAN ÖBERG

TFF:n johtaja
(TFF:n Press-Info 143,
30.1.2002)
Transnational Foundation for
Peace and Future Research
<http://www.transnational.org>

Globalisaatio ja militarismi

UUSLIBERALISTISEN talouspolitiikan globalisaatioksi kutsuttu maailmanlaajuistuminen on muuttanut perusteellisesti talouden rakenteita ja vallan jakautumista maailmassa. Tämä kirjoitus pyrkii tarkastelemaan, millaisia vaikutuksia tällä kehityksellä saattaa olla tulevaisuudessa nähtäviin sotiin ja konflikteihin.

Yhteistä nimittäjää sotien synnylle lienee mahdotonta löytää: jokaisella sodalla on omat syynsä. Kuitenkin useimpien konfliktien taustalta löytyy samantapaisia syyt. Merkittävimpana väkivallan ja sotien synnyttäjänä voidaan pitää rakenteellista väkivaltaa.

Rakenteellinen väkivalta voidaan määritellä yhteiskunnallisten rakenteiden puitteissa tapahtuvaksi ihmisten alistamiseksi, jossa ihmisten kykyä hallita omaa elämänsä, ja jopa tyydyttää elämän perustarpeita, rajoitetaan. Rakenteellista väkivaltaa on esimerkiksi tilanne, jossa jonkin valtion alueella suuri osa kansasta näkee nälkää, vaikka maa tuottaa riittävästi ravintoa koko kansan ruokkimiseksi. Tällainen tilanne saattaa johtua esimerkiksi siitä, että valtaosa maan tuottamista elintarvikkeista viedään ulkomaille.

Rakenteellinen väkivalta synnyttää suoraa väkivaltaa ja väkivaltaisia rakenteita, kuten armeijoita, puolisoita joukkoja tai terroristijärjestöjä. Rakenteellinen väkivalta synnyttää jännitteitä, jotka purkautuvat väkivalta - pahimassa tapauksessa sotana. Merkittävimmin rakenteellisen väkivallan ilmentymänä voidaan pitää ihmisten todellisten vaikutusmahdollisuuksien puutetta ja kasvavaa sosiaalista ja taloudellista epätasa-arvoa.

Nykyisen kaupan vapauttamisen vaikutukset ihmisten mahdollisuuksiin vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ovat selkeästi nähtävissä. Kaupan rajoitusten poistamisen myötä valtaa on siirtynyt valtioiden vaaleilla valituilta hallituksilta täysin epädemokraattisille instituutioille, kuten ylikansallisille suur-

yhtiöille, joiden tavoitteena ei suinkaan ole hyvinvoinnin ja tasa-
puolisen kehityksen turvaaminen, vaan mahdollisimman suuren taloudellisen voiton tuottaminen sijoittajille mahdollisimman pienillä kustannuksilla.

Vaikka "läntisessä maailmassa" yleiseksi ihanteeksi otettu edustuksellisen demokratian malli, mikä ei sekään käytännössä takaa kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia, on tilanne muuttunut nyt entistäkin huonommaksi. Useimmilla ihmisillä ei ole minkäänlaisia mahdollisuuksia vaikuttaa suuryhtiöiden toimintaan. Itse asiassa tilanne on kääntymässä päinvastaiseksi; monet yhtiöt vaikuttavat jo valtioiden sisäiseen päätöksentekoon ennennäkemättömällä tavalla.

Kaupan vapauttaminen on johtanut vallan keskittymiseen suurimmille yhtiöille, jotka kilpailijansa nielaistuaan ovat kasvattaneet liikevaihtonsa jo niin suuriksi, että pienempien valtioiden budjetit kalpenevat niiden rinnalla. Tämä valta on keskittynyt yhtiöiden "koti-paikoihin", Pohjois-Amerikkaan, Eurooppaan ja Japaniin, joiden johdolla uusliberalistinen talouspolitiikka on maailmanvalloituksensa tehnyt. Näin entiset kolonialistimaat ovat luoneet sivistyneemmän tavan pitää entisiä alusmaitaan tiukassa otteessaan.

Valta on kuitenkin paennut kansan ulottuvilta myös maissa, joiden kamaralla pääkonttoriaan pitävälle yhtiöille se on keskittynyt. Selkeimpänä osoituksena siitä, etteivät ihmiset enää usko vaikutusmahdollisuuksiinsa, voidaan pitää äänestysprosenttia, joka useissa teollisuusmaissa on ollut viime vuodet jatkuvassa laskussa. Voimakkaimmin äänioikeuttaan käyttävien osuus on pudonnut uuden talousjärjestyksen oravanpyörästä pudonneiden työttömien, pätkätyöläisten ja syrjäytyneiden joukossa.

Talouden globalisaatioksi kutsuttu kehitys on lisännyt niin valtioiden kuin niissä asuvien ih-

mistenkin välistä eriarvoisuutta. Rärkeimmin vapaakaupan seuraukset näkyvät kehitysmaissa. Vaikka vapaakauppaa on puolustettu sen antamalla tasapuolisilla kehitysmahdollisuuksilla, on sen edesauttama kasvu keskittynyt teollisuusmaihin jättäen kehitysmaat läntisen maailman raaka-ainereserviksi. Ylikansallisten organisaatioiden, kuten Maailmanpankin tai Kansainvälisen valuuttarahaston talutusnuoraan joutuneista maista joissakin on omavarainen teollisuus voinut kadota täysin, kun taas toisista on tullut puutteellisen työolainsäädännön ansiosta teollisuusmaiden markkinoille suuntautuvan työvoimavaltaisen teollisuuden kotimaita. Rahatalouden leviäminen on myös monin paikoin ollut kuolinisku omavaraiselle paikallistaloudelle.

Merkkejä globaalin uusliberalistisen talouspolitiikan luomista jännitteistä on jo nähtävissä. Esimerkiksi Nicaraguassa Kansainvälisen valuuttarahaston rakennesopeutusohjelma on lisännyt maan sisäisiä levottomuuksia, kun yksityistämisen myötä työttömäksi jääneet ovat vaatineet oikeuksiaan mielenosoituksin ja armeijan lomauttamat sotilaat ovat vaatineet heille luvattuja etuisuuksia. Bolivia puolestaan ajautui poikkeustilaan, kun Cochabamban kaupungin asukkaat ryhtyivät kapinoimaan yksityistetyn vesiyhtiön nostettua käyttöveden hintaa 200 prosentilla. Mielenosoittajien ja poliisien välisissä väkivaltaisuuksissa loukkaantui kahden päivän aikana 175 ihmistä.

Talouden globalisaatio ja viimeksikuluneen vuosikymmenen aikana tapahtuneet poliittiset muutokset ovat muuttamassa maailman sotilaallisia jännitteitä. Yhdysvaltain johtajan paikatessa kättä entisen reaaliosialistimaan presidentin kanssa on yhä selkeämmin nähtävissä maailman uusi polarisoituminen pohjoiseen ja etelään. Köyhän etelän "kolmannesta maailmasta" on tulossa "toinen maailma", kun rikkaat pohjoisen pallonpuoliskon

maat vannovat nyt yhteisen talousjärjestelmän nimeen. Selkein osoitus uudesta jännitteestä on kansainvälinen terrorismi, joka saavutti tähänastisen huippunsa syyskuun 11. päivänä 2001 kaapattujen matkustajalentokoneiden syöksyessä maailman talousvallan symboleihin, World Trade Centerin torneihin.

Globaali sota

Näkyvimpiä terrorismiharjoittajia ovat viime aikoina olleet uskonnolliset fundamentalistit, joiden kannatus versoo köyhyydestä, puutteesta ja katkeruudesta maailman suurinta talousmahtia kohtaan. Syyskuun terrori-iskujen jälkeen teollisuusmaat Yhdysvaltain johdolla ovat globalisoineet myös sodan julistamalla maailmanlaajuisen taistelun terrorismia vastaan alkaneeksi.

Globaalin sodan taustat löytyvät vuosikymmenen takaa, kun maailman ainoaksi supervallaksi jäänyt Yhdysvallat joutui kylmän sodan päätyttyä etsimään uusia viholliskuvia oikeuttaakseen valtavan sotakoneistonsa ja -teollisuutensa ylläpidon. Yhdysvallat nimesi vihollisikseen toistakymmentä "terroristivaltiota", jotka paria stalinismin ulkomuseota lukuunottamatta olivat kolmannen maailman islamilaisia valtioita. Ensimmäinen näytös tässä uudessa sodassa näyteltiin Persianlahdella, jonne Yhdysvallat kirehti vuonna 1991 "pelastamaan" pahuuden symbolin, Irakin miehittämää piskuista Kuwaitin öljysheikkivaltiota.

Persianlahdelta asti Yhdysvaltojen sotaretoriikka ovat värittäneet humanistiset termit. Sodasta on tehty humanitääriin operaatio, kun Irakia, Somaliaa, Serbiaa ja Afganistania on pommitettu rauhan ja ihmisoikeuksien nimissä. Monet rauhantutkijat ja yhteiskuntakriitikot ovatkin ryhtyneet kutsumaan tätä sodan ja rauhan rajan hämärtämistä "militaristiseksi humanismiksi".

Todellisuudessa kaikkien Yhdysvaltojen sotooperaatioiden taustalla on ollut talous - sota ei ole enää politiikan jatkamista toisin keinoin, se on talouspolitiikan jatkamista toisin keinoin. Selkeimmin sodan kytkös talouteen nähtiin Persianlahdella, jossa oli lopulta kyse energiavaroista, joita tarvitaan pyrittämään globaalin talouden rattaita.

Terrorisota on kuin lahja sota-teollisuudelle, armeijoille ja poliitikoille, jotka haluavat käyttää voimaa valtapiirinsä kontrolloimiseen. Kun selkeää vihollista ei ole voidaan se aina määrittää uudelleen - ja terrorismin vastainen sota voi jatkua loputtomiin. Vihollisiksi kelpaavat niin maailman ainoan sotilasmahdin tahtoon taipumattomat valtiot kuin kadulla mieltään osoittavat globalisaatiokriitikotkin. Venäjä ja Kiinanakin ovat onnistuneet kietomaan terrorismisodan verhoon tsetseini- ja uiguuriseparatisteja vastaan harjoittamansa sorron.

Terrorismin vastaisesta sodasta on tullut uusi väline vallankäytölle, jonka lonkerot kurkottavat Vallokselta talosta maailman joka kolkkaan. Globaali sota kytkeytyi globaaleihin kauppaneuvotteluihin, kun Yhdysvallat uhkasi Maailman kauppajärjestön kokouksessa Dohassa luokitella teollisuusmaiden vaatimuksiin taipumattomat kehitysmaat terroristivaltioiksi. Näin nähtiin, miten globaali sota ja globaali uusliberalistinen talouspolitiikka liittyvät yhteen - molemmissa on kyse uudenlaisesta globaalista vallankäytöstä.

SAMPASA OINAALA

Kirjoitus on julkaistu alunperin Maan ystävien globalisaatiosivustossa osoitteessa www.globalisaatio.net.

Antimilitaristinen yhteismatka Roskildeen

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY JÄRJESTÄÄ taas ensi kesänä antimilitaristisen yhteismatkan Roskildeen rockfestivaaleille, jotka pidetään 27.-30.6.2002 Tanskassa. Matkan hinta sisältää lauttamatkat ja kuljetuksen viihtyisällä, laadukkaalla ja mm. wc:llä ja videoilla varustetulla bussilla muttei festivaalilippua.

Reissuun lähdetään Helsingistä maanantaina 24.6. varhain aamulla ja Kööpenhaminaan saavutaan jo tiistaina päivällä. Takaisin Suomeen lähdetään maanantaina päivällä 1.7. ja Helsingissä ollaan tiistai-iltana 2.7. Itämeri ylitetään Ruotsiin päin Turusta lähtevillä Viking Linen päi-

välautoilla. Molempiin suuntiin ajetaan Kööpenhaminan kautta, jossa voi halutessaan nousta kyytiin/jäädä kyydistä.

Matkan hinta on 125 euroa, mutta AKL:n jäsenille 120 euroa. Matka on maksettava 14 päivän kuluessa ilmoittautumisesta, jotta varaus olisi sitova.

Ilmoittautumiset AKL:n toimistoon, puh 09-140 427 klo 11.00 --> ilt. Tai sähköpostitse: <akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi>

Infoa itse festareista, pääsylipuista ja esiintyjistä saa osoitteesta www.roskildefestival.dk sekä esiintyjistä vielä www.uradio.dk/roskilde.

Muutoksen kevät -lehdessä vahdinvaihto

Monivuotinen Muutoksen kevät -lehden päätoimittaja Ville Lähde luopuu tehtävästään, joten lehti tarvitsee uusia vastuuhenkilöitä. Tarkoituksena on perustaa muutaman hengen päätoimitustiimi, joka vastaisi yhdessä toimitustyöstä tulevaisuudessa. Etsimme siis innokkaita ihmisiä, jotka haluaisivat osallistua uusien muutosliikkeiden yhteisen foorumin kehittämiseen. Etsimme myös nettityöstä, jälleenmyynnistä ja tilausten hankkimisesta kiinnostuneita ihmisiä.

Uusi päätoimitustiimi pitää saada kerättyä seuraavan numeron ilmestymiseen mennessä, jotta osamme kertoa tilaajillemme lehden tulevaisuudesta nyt, kun seitsemäs toimitusvuosi alkaa. Pyydämme halukkaita ottamaan Ville Lähteeseen yhteyttä toukokuun loppuun mennessä (yhteyshetki viestin lopussa). Mikäli uusia päätoimittajia ei löydy, Muutoksen kevät lopettaa toimintansa kuluvan toimitusvuoden loppuun.

Muutoksen kevät on julkaissut uutisartikkeleita, taustamateriaalia ja keskustelua monien uusien liikkeiden teemoista jo kuuden vuoden ajan. Olemme käsitelleet kattavasti ympäristöasioita, ihmisten ja muiden eläinten oikeuksia, rauhansiaa, kehityskysymyksiä, teknologiakritiikkiä, globalisaatiokysymyksiä jne. Monien teemojen osalta Muutoksen kevät on ollut ainoa säännöllisesti ilmestyvä julkaisukanava. Lehden loppuminen jättäisi tuhatkunta lukijaa vaille tärkeää uutiskanavaa. Muutoksen kevät on myös toiminut pioneerinä monien teemojen, kuten geeniteknologian, kriittisessä käsittelyssä. Mikäli lehti loppuu, on

yksi tällaisen pioneerityön mahdollisuus poissa.

Vetoamme kaikkiin aktiivisiin ja kirjoituskykyisiin ihmisiin, jotta tärkeä yhteinen projektimme saadaan jatkumaan.

Päätoimittajilta vaaditaan lähinnä uusien muutosliikkeiden käsittelemien teemojen tuntemusta ja intoa oppia lisää, jonkinlaista kirjoituskokemusta sekä suomen kielen taitoa esim. oikoluvussa - sekä ennen kaikkea halua sitoutua lehden tekoon lähitulevaisuudessa. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa (helmikuu, touko-kesäkuu, syyskuu, marras-joulukuu), joten aktiivisimmat työvaiheet ovat suunnilleen kolmen kuukauden välein. Mikäli tulevan tiimin jäsenet niin haluavat, on myös osittainen toimitusvastuun kierrättäminen mahdollista.

Tärkeintä lienee se, että päätoimittajat tuntevat lehden käsittelemät teemat omikseen - Muutoksen kevät on toiminut viimeiset kuusi vuotta suomalaisten muutosliikkeiden yhteisenä foorumina ja uutiskanavana, ja tällaisena on tarkoitus jatkaa, koska sille on tarvetta ja tilausta.

Etsimme siis:

- Jäseniä päätoimitustiimiin
- Kotisivujen tekijöitä
- Koordinaattoria jälleenmyyntityön hoitoon
- Uusia jälleenmyyjiä ja tilausten kerääjiä

Päätökset asiasta täytyy tehdä ennen seuraavan numeron ilmestymistä, joten pyydämme kiinnostuneita ottamaan yhteyttä Ville Lähteeseen toukokuun puoliväliin mennessä.

Sähköposti: mkevat@kulma.net
Puhelin työaikaan: 03-2157579

Tue antimilitarista työtä – osta AKL:n tuotteita!

Musiikkia

Farewell to Arms III -CD

Uusi, kansainvälinen vaihtoehtomusiikin koelma. Mukana yli 20 bändiä mm. JMKE, Oi Polloi, Kontrovers, Section 8, Oheisvasara, Hero Dishonest, Forca Macabra... 2001 - 10 euroa (jäsenhinta 8 euroa).

Jäähvyäiset aseille II -CD

Levy kokoaa samalle äänitteelle suomalaisen vaihtoehtomusiikin parhaimmista. Mukana 10 bändiä, kukin kahdella kappaleella: "Alakulttuurin kusipää", Baschbashuk, Contrast, Endstand, Freak-Ed, Juggling Jugulars, Manifesto Jukebox, Punk Lurex OK, Sharpeville, Wasted. 1999 - 6 euroa (jäsenhinta 5 euroa).

Krääsää

Antimilitaristiset T-paidat

Katkaistu kivääri ja Suomen leijona, joka katkaisee miekkansa, värit musta, vihreä ja punainen. Koot L, XL (osa loppu) - 10 euroa (jäsenhinta 9 euroa)

Katkaistu kivääri -pinssi

Antimilitaristisen liikkeen maailmanlaajuinen tunnus. 2 euroa/kpl.

Rintanapit (Ø 38 mm)

Noin 15 erilaista antimilitaristista aihetta. 1 euro/kpl.

Postikortteja

Piirtänyt Seppo Leino. 50 c/kpl

Kirjoja

Katkemia alistumisesta ja vastarinnasta
Viisi artikkelia väkivallattomasta vastarinnasta esimerkkeinä erilaisten ympäristöjen ja tilanteiden kirjosta, jossa väkivallattoman vastarinnan lukuisilla menetelmillä näyttäisi olevan sijansa - ja ehkä myös missä niillä ei näyttäisi olevan. 60 sivua - 1998 - toim. Kaj Raninen - 3 euroa.

Aseistakieltäytyjän maailma

Mitä on pasifismi? Onko väkivalta välttämätöntä? Miksi ja miten kieltäytyä väkivallasta? Mihin sotaan Suomi varautuu? Onko aseettomuus avuttomuutta?... 200 sivua - 1989 - Juha Tuomikoski - 3 euroa.

Nuoriso ja asevelvollisuus

Kansainvälisen Rauhantoimisto (IPB) ja Sodanvastustajien Internationaali (WRI) järjestivät yhteistyössä AKL:n ja Suomen Rauhaliiton kanssa 1985 kansainvälisen symposiumin "Nuoriso ja asevelvollisuus". Kirja sisältää symposiumissa pidetyt esitelmät. 288 sivua - 1988 - toim. Jouko Väänänen, Kimmo Kiljunen - 3 euroa.

Kaikki miehet aseisiin!?

Puheenvuoroja siviilipalveluksesta ja aseistakieltäytymisestä. 100 sivua - 1985 - toim. Tapani Kaakkuriniemi, Jukka Kanerva - 2 euroa

Kurikompanian kirkonkellot

Toisenlainen tarina jatkosodasta. Kirja seuraa aseistakieltäytyjien matkaa Suomalinnasta Pelson soille. 240 sivua - 1996 - Uolevi Aho - 13 euroa (jäsenhinta 11 euroa).

Tilaukset lähetetään Aseistakieltäytyjäliiton toimistolle. Minimitilaus 4 euroa, jos maksu ei ole tilauksen mukana. Postikulut lisätään hintaan. Sampo 800017-750541. Jäsenhinnat voimassa vain noudettaessa Helsingin toimistolta.

Antimilitaristinen pamfletisarja

Propagandan takaa

Kolme tanskalaisen rauhantutkija Jan Öbergin tekstiä, joissa analysoidaan, mitä itse asiassa tapahtui Kosovossa keväällä -99 ja mitä tapahtui sen myötä koko maailmalle. 20 sivua - lokakuu 1999 - Jan Öberg - 1 euro.

Jugoslavian väkivallaton vallankumous

Neljä tanskalaisen rauhantutkija Jan Öbergin tekstiä, joissa analysoidaan Jugoslavian muutosta ja alueen tulevaisuudennäkymiä. 24 sivua - 2001 - Jan Öberg - 1 euro.

Mielipidevangin opas

Opas totaali kieltäytymistä harkitseville. Kattava tietopaketti totaalin oikeusprosessista ja vankiloista. 32 sivua - 3. painos lokakuu 1999 - toim. Kaj Raninen - 1 euro.

Sodalla on lapsen kasvot

Vihko kertoo lasten käyttämisestä sotilaina eri puolilla maailmaa. Varovaisen arvion mukaan lapsisotilaita on tällä hetkellä maailmassa ainakin 300 000. Alle 18-vuotiaita sotilaita käytetään tällä hetkellä 36 aseellisessa konfliktissa, alle 15-vuotiaita 28:ssä. 16 sivua - toukokuu 1999 - Jarkko Saipio - 1 euro.

Salaisuus, joka vaatii elämän

Mordechai Vanunu vuodatti tietonsa Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta englantilaiselle Sunday Times -lehdelle. Hänet kidnappattiin Italiasta ja tuomittiin salaisessa oikeudenkäynnissä 18 vuodeksi vankeuteen. Vihko sisältää neljä tekstiä, jotka kertovat Vanunun tapauksesta ja Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta. 24 sivua - syyskuu 1999 - toim. Robert Ryömä, Kaj Raninen - 1 euro.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY

Rauhanasema, Veturitori,
00520 Helsinki
puh. 09-140427, fax 09-147297
akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi
http://www.aseistakieltaytyjaliitto.fi

Paikallisosastot:

AKL-Hämeenlinna
PL 31, 13101 Hämeenlinna
akl.hml@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Jyväskylä
PL 367, 40101 Jyväskylä
akl.jkl@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Pori
c/o Nortamonkatu 3 b 33, 28100 Pori
akl.pori@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Rovaniemi
PL 72, 96101 Rovaniemi
akl.roi@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Tampere
PL 673, 33100 Tampere
hniemi@cult.tpu.fi

AKL-Tornio
c/o PL 72
96101 Rovaniemi

AKL-Turku
akl.turku@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Vaasa
PL 1, 65201 Vaasa
akl.vaasa@aseistakieltaytyjaliitto.fi

Muita yhteystietoja:

AKL:n sähköpostilista
akl-lista@kaapeli.fi
listalle liitytään lähettämällä viesti:
"subscribe akl-lista" osoitteeseen
majordomo@kaapeli.fi

AKL:n siviilipalvelusaiheinen
sähköpostilista, sivari-lista@kaapeli.fi
listalle liitytään lähettämällä viesti:
"subscribe sivari-lista" osoitteeseen
majordomo@kaapeli.fi

War Resisters' International
5 Caledonian Road,
London N1 9DY, Britain
warresisters@gn.apc.org
http://www.gn.apc.org/warresisters

Saajan nimi ja osoite Aseistakieltäytyjäliitto ry. Rauhanasema, Veturitori 3 00520 Helsinki	Nimi	ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY
Tilille nro 800017-750541	Osoite	
Maksajan nimi ja osoite	Syntymävuosi	Jäsenkortti
Tililtä nro	Jäsenmaksut	☐ Varsinainen jäsen (5/10 euroa)
Allekirjoitus	alennettu 5 euroa	☐ Tukijäsen (20 euroa tai enemmän)
	perusjäsen 10 euroa	Jäsen
	tukijäsen 20 euroa	Jäsenmaksu vuodelle 200_
		Tilille nro
		800017-750541
		mk
		Tililtä nro

Liity jäseneksi!

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITON jäseniksi voivat liittyä aseistakieltäytyjien lisäksi kaikki muutkin, jotka kannattavat sen periaatteita. Perusjäsenmaksu on tällä hetkellä 10 euroa, alennettu maksu (palveluksessa oleville sivareille, totaali kieltäytyjille joiden oikeusprosessi on kesken ja kaikille maksuvuonna 22 vuotta tai vähemmän täyttävälle) 5 euroa ja tukijäsenmaksu 120 euroa.

Jäsenmaksuun sisältyy neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Sivari & Totaali -lehti, joka kertoo aseistakieltäytymisestä ja antimilitaristisesta toiminnasta eri puolilla maailmaa.

